

หลากหลายชีวิตลูกจ้างทำงานบ้าน

10 ประสบการณ์ผู้หญิง
จากเครือข่ายลูกจ้างทำงานบ้านในประเทศไทย

หลากหลายชีวิต ลูกจ้างทำงานบ้าน

จากประสบการณ์ลูกจ้าง
เครือข่ายลูกจ้างทำงานบ้านในประเทศไทย

ผลิตและเผยแพร่โดย
มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ
หรือ โฮมเนต ประเทศไทย
HomeNet Thailand

อารัมภบท

ลูกจ้างทำงานบ้านในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่เป็นแรงงานเคลื่อนย้ายทั้งเคลื่อนย้ายจากต่างจังหวัด มาอยู่ในเมืองใหญ่ และเคลื่อนย้ายจากประเทศเพื่อนบ้านมาอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นแรงงานหญิง การที่ต้องทำงานและอาศัยอยู่ในบ้านของนายจ้าง ทำให้พวกเขาที่จะเข้าถึงการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการ เหมือนแรงงานกลุ่มอื่น ๆ และในบางกรณีก็ต้องพจญกับความเสี่ยงที่จะถูกล่วงละเมิดทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ในปี พ.ศ. 2553 มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ หรือ โฮมเนต ประเทศไทย (HomeNet Thailand) จึงได้รวมกลุ่มแรงงานเหล่านี้ภายใต้ชื่อ “เครือข่ายลูกจ้างทำงานบ้านในประเทศไทย” เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรณรงค์ให้มีกฎหมายและนโยบายในการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการของลูกจ้างทำงานบ้าน

เพื่อเผยแพร่เรื่องราวของลูกจ้างทำงานบ้าน ที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนให้มีงานทำ และสามารถดูแลตนเองและครอบครัวให้มีชีวิตที่ดีขึ้น มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ และเครือข่ายลูกจ้างทำงานบ้านในประเทศไทย จึงได้ร่วมกันจัดพิมพ์หนังสือ “หลากหลายชีวิตลูกจ้างทำงานบ้าน” ขึ้น โดยคาดหวังว่าเรื่องราวของลูกจ้างทำงานบ้านเหล่านี้จะมีส่วนให้นายจ้าง และหน่วยงานของภาครัฐช่วยกันดูแลลูกจ้างทำงานบ้านให้ได้รับสิทธิสวัสดิการตามกฎหมายเพิ่มขึ้น

หนังสือได้ถ่ายทอดเรื่องราว การเดินทางมาหางานทำ การทำงานในบ้านนายจ้าง รวมทั้งเรื่องราวความรักและความผูกพันระหว่างลูกจ้างทำงานบ้านกับครอบครัวของนายจ้าง จากลูกจ้างทำงานบ้านคนไทยและ

แรงงานข้ามชาติจำนวน 10 คน ซึ่งมูลนิธิและเครือข่ายฯ ต้องขอขอบคุณ
ผู้เป็นต้นเรื่อง รวมทั้งผู้เขียนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ขอขอบคุณ Global
Fund for Women และ PORTICUS ที่สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัด
พิมพ์หนังสือเล่มนี้ รวมทั้งขอขอบคุณองค์การแรงงานระหว่างประเทศ
(ILO) องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่น (IOM) องค์การเพื่อ
สตรีแห่งสหประชาชาติ (UN Women) ที่มีส่วนสนับสนุนงานของมูลนิธิ
และเครือข่ายลูกจ้างทำงานบ้านในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง

ด้วยศรัทธาและเชื่อมั่น
พลทรัพย์ สอนเมือง ตูลาพันธุ์
ผู้อำนวยการมูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ
7 พฤศจิกายน 2567

หลากหลายชีวิต
ลูกจ้างทำงานบ้าน

สารบัญ

- ๗ เส้นทางแห่งความหวังและความฝัน
- ๑๓ หลีกหนีความรุนแรง เพื่อสร้างชีวิตที่ปลอดภัย
- ๑๙ สายเสียงสุดท่าย
- ๒๕ อยากลิ้มแต่ยิ่งจำ
- ๓๑ ชะตาชีวิตของชานี เสาหลักของครอบครัว
- ๓๗ โอรีน ชีวิตนี้เพื่อครอบครัว และบ้านเกิด
- ๔๓ มาลี แนนนี่ ที่เก่งที่สุด
- ๔๙ พี่สุ ชีวิตนี้มีพร้อม เพียงต้องการสังคมที่เท่าเทียม
- ๕๕ ดอกไม้ผู้ดงาม
- ๖๑ ความวาดหวังของน้ำ
- ๖๗ บันทึกท้ายเล่ม

แม่น้ำเพย
สักแต่น สยามต:วันตก

เส้นทางแห่งความหวังและความฝัน

ศิษย์พร บุญมี

แม่น้ำเมยเป็นสายน้ำที่ประหลาด เพราะแทนที่จะไหลจากเหนือลงใต้เช่นสายน้ำอื่น ๆ กลับล่องไหลขึ้นไปทางเหนือผ่านแม่สวด จังหวัดตาก ก่อนไหลขึ้นไปตามเทือกเขาและแนวป่าไปพบกับแม่น้ำสาละวินที่แม่ฮ่องสอน แม่น้ำเมยที่เดินทางยาวกว่า ๓๐๐ กิโลเมตรสายนี้เป็นพรมแดนธรรมชาติระหว่างไทยและพม่า หล่อเลี้ยงชีวิตผู้คนทั้งสองฝั่ง และเป็นเส้นทางขนส่งค้าของสองประเทศ เมื่อมองจากอำเภอแม่สวดข้ามแม่น้ำเมยไปไม่ถึง ๕๐๐ เมตร ก็จะถึงเมืองเมียวดีของรัฐบาลพม่า ในประเทศพม่า การเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย และความขัดแย้งทางการเมืองที่มีมายาวนานและต่อเนื่องในพม่า ทำให้ชาวพม่านิยมเดินทางข้ามแม่น้ำเมยเพื่อมาหาโอกาสแสวงหาชีวิตใหม่ในเมืองไทย

เมื่อ ๒๐ กว่าปีที่ผ่านมามี จู ก็มีความฝันเช่นเดียวกัน แม่ครัวของจูจะไม่ได้ลำบากมากนัก พ่อเป็นข้าราชการ ส่วนแม่ก็ตัดเย็บเสื้อผ้า จูได้เรียนหนังสือและมีความรู้ภาษาอังกฤษบ้างเธอเป็นลูกสาวคนโตและมีพี่น้องหลายคน ทำให้ความใฝ่ฝันที่อยากจะได้เรียนถึงขั้นปริญญาตรีหรือรับหรือจ้างตัดสินใจลาออกจากโรงเรียนมาช่วยแม่เย็บผ้าเพื่อเพิ่มรายได้จุนเจือครอบครัวและให้โอกาสน้อง ๆ ได้เล่าเรียน

จูยังจำได้ว่าในช่วงเดือนสิงหาคม ปี พ.ศ.๒๕๔๑ เพื่อนในหมู่บ้านเล่าว่าที่แม่สวดมีงานตัด เย็บชุดนักเรียนและรายได้ดี จูเห็นว่าไม่ต้องเดินทางไกลมากนักจากหมู่บ้านของเธอ จึงตัดสินใจเดินทางไปพร้อมกับคนอื่น ๆ ในหมู่บ้านราว ๙ คน

มันไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะเดินทางไปประเทศไทย ในช่วงเวลานั้นถนนหนทางในพม่าลำบากมาก สองข้างทางเต็มไปด้วยป่าไม้ รายล้อมไปด้วย

เทือกเขาสูง เส้นทางเดินเป็นถนนดินลูกรังสลับกับดินโคลนเป็นช่วง ๆ จูพร้อมเพื่อน ๆ นั่งรถที่นายหน้าเหมามาเพื่อเดินทางเข้าไปใกล้ชายแดนมากที่สุด ระยะทางจากหมู่บ้านถึงตัวเมืองเมียวดีที่อยู่ติดชายแดนต้องใช้เวลาเดินทางราว ๑ วัน เมื่อไปถึงเมืองเมียวดีก็ใช้เวลาได้ข้ามแดนได้โดยทันที จูต้องไปพักรอในเมืองอีก ๒ วัน เพื่อรอโอกาสที่เหมาะสมในการข้ามชายแดน

คำคืนหนึ่งจู พร้อมกับเพื่อนๆ ร่วมชะตากรรมกว่า ๑๐ คน ก็ได้ลงเรือลำเล็ก ๆ เพื่อข้ามแม่น้ำเมย กระแสน้ำไหลเชี่ยว ราวกับจะพัดพาทุกสิ่งที่ผ่านเข้ามาใกล้ เมื่อข้ามแม่น้ำเมยได้สำเร็จ ทุกคนถูกพาขึ้นรถไปยังหมู่บ้านแห่งหนึ่งเพื่อรอคอยอีกครั้ง ความมืดมิดยามคำคืนทำให้มองไม่ออกว่าใครเป็นใคร มีคนจำนวนมากที่พักคอยอยู่ที่นี้ก่อนหน้าพวกเธอ หากจะนับรวมก็กรราว ๗๐ กว่าคน ไม่นานนักการเดินทางก็เริ่มขึ้นใหม่อีกครั้ง เมื่อคนนำทางพาเดินไปตามทางที่มีมืดมิด ออกห่างหมู่บ้านไปเรื่อย ๆ ทางเดินเริ่มกลายเป็นดินและรอบล้อมไปด้วยพืนป่ากับภูเขา

น้ำตาเริ่มไหลอาบแก้มของจู ที่ไม่เคยจากบ้านมาไกลขนาดนี้มาก่อน เธอร้องไห้เสียง ๆ กลั่นเสียงสะอื้นไว้ เพราะคนนำทางสั่งทุกคนไม่ให้ส่งเสียงใด ๆ ระหว่างเดินทาง แต่ร่างกายที่บอบช้ำจากการเดินด้วยเท้าที่แสนไกลโดยไม่หยุดพัก ริมฝีปากที่แห้งผากจากการขาดน้ำมานาน การที่ไม่สามารถสื่อสารกับคนนำทางและเข้าใจภาษาของกันและกัน ทำให้จิตใจของเธออ่อนล้าจนคิดอยากจะกลับบ้าน แต่ก็ไม่มีทางเป็นไปได้ คนร่วมร้อยชีวิต ค่อย ๆ เดินตามกันไปอย่างเมื่อย ๆ ผ่านพืนป่าโดยไม่รู้จุดหมายปลายทางของตนเอง

คนนำทางพาข้ามลำธารขนาดใหญ่ที่ไหลผ่านพืนป่า เสียงของน้ำที่ตกกระทบธาร ด้านล่างดังกลบเสียงฝีเท้า สาวชาวพม่าที่ส่วนใหญ่ใส่ผ้าถุงกับเสื้อตัวเปียกโชกไปทั่วตัว เมื่อต้องเดินข้ามลำธารที่มีระดับน้ำสูงเท่าเอวโอดหिनและเขาสูงเป็นอีกอุปสรรคร่างกายที่เหนื่อยล้าและเปียกปอน

จูงและเพื่อนร่วมเดินทางต้องพยายามปีนป่ายขึ้นไปตามโถงหินผา เพื่อ
ขึ้นไปบนภูเขาด้านบน มือจะต้องจับโถงหินไว้ให้แน่น พร้อมกับประคองเท้า
ทั้งสองค่อย ๆ แหย่เข้าไปบนหินผาที่เป็ยกชั้นและลื่น ไม่ให้พลาด เพราะถ้า
พลาดก็จะร่วงลงไปตายข้างล่างหรือบาดเจ็บและถูกทอดทิ้งไว้กลางป่า

จูงทำงานอย่างขยันขันแข็ง พร้อมกับกลั่นกรองใจยาวด้วยความ
ความโล่งอกที่ได้ผ่านพ้นความตายมาได้ สายตาจูงมองลงไปยังลำ
ที่เป็นเขาสูงชันและได้เห็นเพื่อนร่วมเดินทางหลายสิบชีวิตค่อย ๆ เดินตาม
กันมา

การเดินทางอันยาวนานกว่า ๔ วันจากพม่าสู่เมืองไทยที่พวกเขา
มีโอกาสได้พักเพียงแค่คืนเดียวยังไม่จบสิ้น ร่างกายที่อ่อนล้าของแต่
คนได้ถูกพาไปลงเรือข้ามแม่น้ำอีกสายหนึ่งที่มารู้กันภายหลังว่าอยู่ในเขต
จังหวัดนครสวรรค์ หลังจากนั้นจูงและเพื่อนร่วมเดินทางได้ขึ้นรถที่เตรียมไว้
จูงนอนอนในกล่องขนาดพอดีตัวมีรูเล็ก ๆ เจาะไว้ให้หายใจเพื่อหลบซ่อน
การตรวจตราของเจ้าหน้าที่ไทย ในที่สุดก็มาถึงกรุงเทพฯ ปลายทางที่ไม่ได้
คาดคิด และงานแรกที่จูงได้รับคือเป็นแม่บ้านไม่ใช้ตัดเย็บเสื้อผ้าตามที่ตกลง
ไว้ก่อนออกเดินทางจากหมู่บ้าน

แม้เวลาจะผ่านไปหลายปีภาพความทรงจำจากการเดินทางยังคง
แจ่มชัด จูงไม่แน่ใจว่าการตัดสินใจเดินทางจากบ้านมาทำงานถูกหรือผิด
แต่สิ่งที่เธอรู้และมองเห็นได้อย่างชัดเจนก็คือการเดินทางที่ต้องเสี่ยงชีวิต
เพื่อมาทำงานในเมืองไทยครั้งนั้น ทำให้น้อง ๆ และหลาน ๆ ได้เรียนต่อ
ในระดับมหาวิทยาลัยตามที่เธอเคยมีความฝันให้กับตนเองครั้งเยาว์วัย
และทุกวันนี้จูงเองก็ได้มีโอกาสเรียนภาษาอังกฤษ ในมหาวิทยาลัยของพม่า

ทุกครั้งที่ได้เล่าเรื่องการเดินทางมาทำงานในเมืองไทยให้คนอื่นฟัง
จูงก็ยิ้มอย่างภาคภูมิใจ

หลักสี่ความรุนแรง เพื่อสร้างชีวิตที่ปลอดภัย

ทัชฌัมพร บุญมี

“กฎหมายมีปืน ในมือ มือทรรราช
ใช้พิฆาตเฒ่นฆ่าพี่น้อง ประชาชน”

๑๓

ส่วนหนึ่งของบทเพลง ออง ซาน ซูจี จากการบาววณดนตรี เพื่อชีวิตที่โด่งดังของเมืองไทย ซึ่งถ่ายทอดเรื่องราวการต่อสู้ของ ออง ซาน ซูจี สตรีชาวพม่า และสถานการณ์ทางการเมืองที่อยู่ในอุ้งมือ เพด็จการทหาร การกดขี่ของนานาชาติต่อรัฐบาลทหารซึ่งมีมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ ออง ซาน ซูจี ได้รับอิสรภาพ ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๓ และมีโอกาสเดินทางลงพื้นที่เพื่อพบปะผู้คนเพื่อให้การสนับสนุน การมาเยือนของหญิงที่เป็นความหวังของชาวพม่า ไม่ผิดอะไรกับสายฝนที่ตกลงมา ยามหน้าแล้ง ผู้คนทุกสารทิศต่างตั้งตารอรับการมาเยือนของซูจี พร้อมกับมีความหวังว่าประเทศจะเป็นประชาธิปไตยอีกครั้ง

จีจี หญิงสาวชาวกะชินวีย ๒๘ ปีที่อาศัยในหมู่บ้านทางตอนเหนือของพม่ายังจำได้ถึงความเลวร้ายของรัฐบาลทหารที่ใช้แรงงานเธอและชาวบ้านในหมู่บ้าน โดยไม่เคยวันว่าเป็นเด็กหรือคนแก่ ตลอดจนการถูกข่มขู่คุกคาม และคำสั่งห้ามออกจากบ้านในยามค่ำคืนที่มีอยู่เกือบตลอดเวลา การมาเยือนของออง ซาน ซูจี ได้สร้างความหวังให้พอผู้คนรวมกัน จี จี ซึ่งรับอาสาคนในหมู่บ้านทำอาหารเลี้ยงคณะของซูจี

หลังจากการมาเยือนของ ออง ซาน ซูจี และคณะ ทหารพม่าได้ติดตามจับตัวผู้ที่มาต้อนรับ โดยเห็นว่าคนกลุ่มนี้เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ผู้คนจำนวนมากถูกไล่ล่า และถูกจับกุมคุมขังในฐานะศัตรูทาง

การเมือง หลายคนในหมู่บ้านของจี จี ถูกจับกุม และถูกตัดสินลงโทษจำคุก ๑๐ - ๒๐ ปี บางคนโชคร้ายต้องตายในคุก และหลายคนต้องหลบหนี ลี้ภัยไปยังชายแดนประเทศอินเดีย ซึ่งอยู่ใกล้หมู่บ้านมากที่สุด

ครอบครัวเล็ก ๆ ของจี จี มีสามีและลูกสาววัยสามขวบหนึ่งคน ต้องอยู่อย่างหวาดผวา การมีลูกเล็กทำให้ครอบครัวไม่สามารถหลบหนี ไปไหนได้ไกล เพื่อความปลอดภัยเธอตัดสินใจไปอาศัยอยู่กับญาติของ สามีที่รับราชการในเมืองมัทธะเลย์ แม้จะพักอยู่กับครอบครัวข้าราชการ ก็ไม่ได้รู้สึกปลอดภัยขึ้นเลย จี จี ยังได้ข่าวว่ามีการติดตามหาตัวเธอและ สามี ดังนั้นหลานสาวของ จี จี จึงแนะนำให้หลบหนีไปเมืองไทย

จี จี ตัดสินใจเลือกเดินทางไปยังเมืองเมียวดีในรัฐกะเหรี่ยง โดย หวังว่าจะได้ข้ามชายแดนไปเมืองไทยบริเวณแม่สอด เธอต้องฝากลูกไว้กับ ญาติที่เมืองมัทธะเลย์ และออกเดินทางไปตามลำพังเพียงคนเดียว การ เดินทางในประเทศไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากมีหลายกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัย อยู่ในหลากหลายพื้นที่ของพม่า บัตรประชาชนจะมีการระบุว่าเป็นชนชาติ ไດ ผู้นำอาศัยอยู่ที่ไหน จี จี บอกกับเจ้าหน้าที่ว่ามาเยี่ยมญาติซึ่งเป็น ข้าราชการอยู่ในรัฐกะเหรี่ยง โชคดีที่ไม่ถูกจับกุม ทำให้ได้เดินทางต่อถึง เมืองเมียวดี และพบว่า การข้ามชายแดนจากเมียวดีมาแม่สอดนั้นค่อนข้าง ง่าย และยากมากที่จะข้ามไปได้ เธอจึงตัดสินใจเดินทางต่อไปทางใต้ ของรัฐ เพื่อที่จะข้ามไปฝั่งไทยผ่านทางกาญจนบุรี

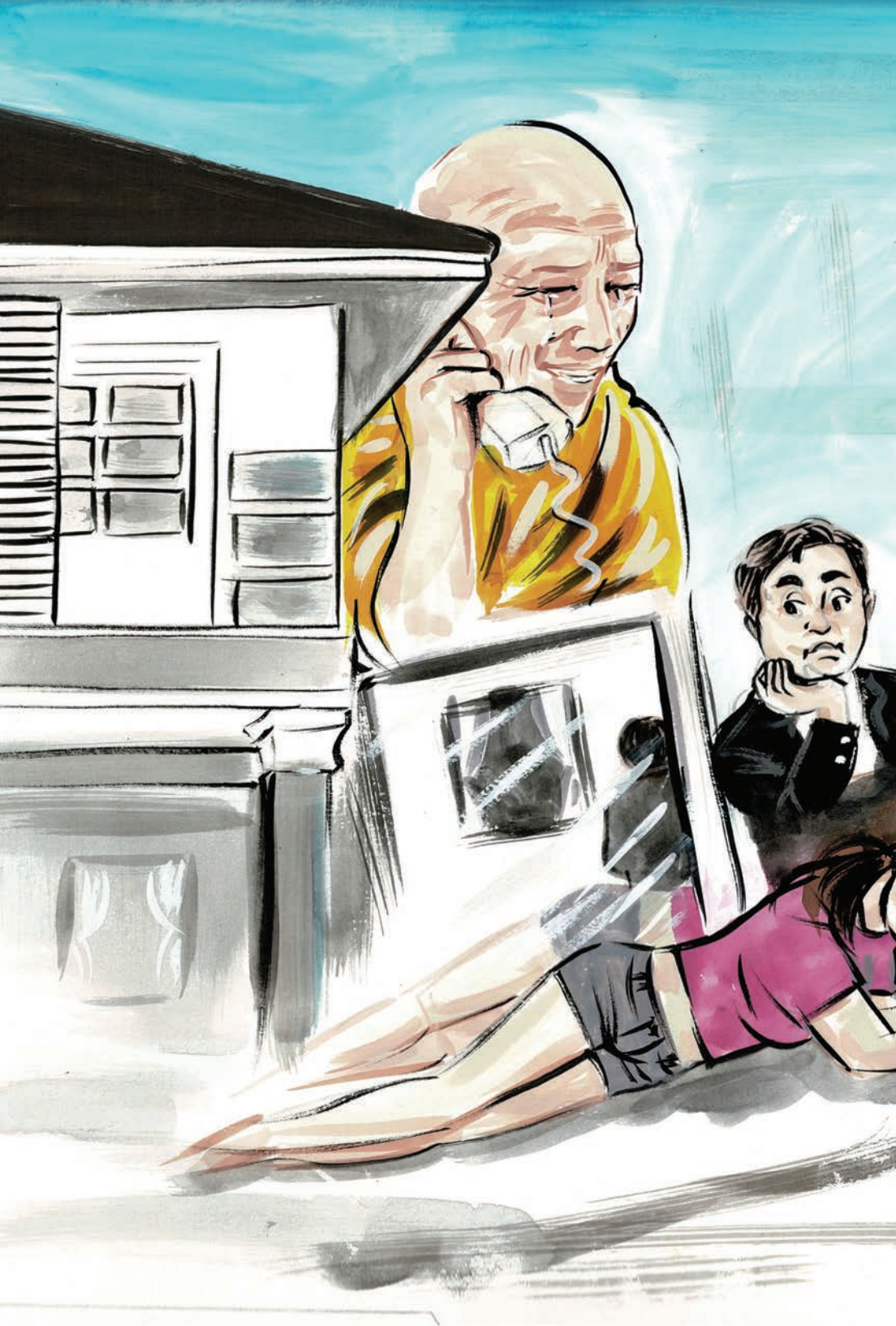
หลายวันที่ใช้ไปกับการเดินทางเพื่อสร้างชีวิตใหม่ที่ปลอดภัย จี จี คิดถึงลูกน้อยที่ฝากไว้กับญาติตลอดเวลา ในที่สุดก็ยอมเสี่ยงเพื่อจะได้ พบหน้าลูกสาวคนเดียวให้ทุเลาความคิดถึง จึงได้นัดพบกันที่เมืองย่างกุ้ง เมื่อเห็นหน้าลูกสาวเธอโอบรัดไว้อย่างแน่นหนาและยาวนาน เพื่อซึมซับ ความรู้สึกในโมฆะยามนี้ เพราะไม่รู้ว่าอีกนานสักแค่ไหนที่จะได้กอดลูก เช่นนี้อีก คือนั่นเวลาโบกบินผ่านไปอย่างรวดเร็ว วันรุ่งขึ้นจี จี ก็ต้อง

จากลาลูกเพื่อเดินทางต่อ ญาติคนหนึ่งได้เขียนหมายเลขโทรศัพท์บน กระดาษจดหมายยึดใส่มือเธอ และบอกว่าเจ้าของหมายเลขนี้จะช่วยเธอ จ้ามชายแดนได้ นี่คือการหวังเดียว เธอจึงไม่ลังเลที่จะติดต่อหมายเลข โทรศัพท์ปริศนานี้ ไม่นานนักเธอก็ได้เดินทางต่อโดยมีเจ้าของหมายเลข โทรศัพท์เป็นผู้นำทางและดูแลเป็นอย่างดี เธอได้พักอยู่กับครอบครัว ชาวเผ่าม้งราวสองอาทิตย์เพื่อรอคอยจ้ามชายแดน

การจ้ามชายแดนไทย-พม่า บริเวณกาญจนบุรี ไม่ได้เดินจ้ามแม่น้ำ เหมือนทางชายแดนแม่สอด เพราะพื้นที่เป็นป่ารอบล้อมด้วยทิวเขา จี จี ต้องเดินทางด้วยเท้าเข้าไปในพื้นป่า พร้อมกับคนนำทางและชาวพม่าที่จะ จ้ามแดนกับเธออีกสามคน รองเท้าเริ่มฉีกขาด และมีแผลที่ถูกกิ่งไม้บนพื้น ที่มดำ บาดแผลที่เกิดขึ้นเปรียบเหมือนการบันทึกการเดินทางอันแสนไกล ของเธอ อาหารที่ตกถึงท้องมีเพียงขนมเล็กน้อยที่แบ่งปันจากคนนำทาง และดื่มน้ำจากลำธารข้างทาง นานเกินกว่าสัปดาห์ ที่เธอต้องเดินป่าเพื่อจ้าม เข้ามาในเมืองไทย

ในดินแดนแห่งใหม่ จี จี ได้ทำงานในโรงงานและต่อมาได้ทำงานบ้าน หลายปีต่อมาเธอได้พาลูกมาอยู่ด้วยกัน และได้พบสามีที่ต้องแยกหนี กันไปนานกว่าสิบปี สิ่งที่ไม่เคยลืมเลือนแม้ทุกวันนี้คือช่วงเวลาของการหลบหนีการตามล่าจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ การเดินทางจ้ามพรมแดน อันยาวนานที่ต้องใช้ความอดทน จนมาถึงการได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ในเมืองไทย จี จี ได้กลับไปเยี่ยมบ้านเกิดสามสี่ครั้ง แม้จะยังไม่มั่นใจว่าชื่อของเธอจะอยู่ในบัญชีที่รัฐบาลทหารต้องการตัวหรือไม่ เวลาได้ผ่านมามากกว่า สิบปีแล้วแต่การเมืองในพม่าก็ยังไม่แตกต่างมากนักจากวันเดิม ๆ ดินแดน แห่งใหม่ที่เธอและครอบครัวพำนักอาศัยในเวลานี้ได้ให้ทั้งโอกาสและความ ปลอดภัยมากกว่าในบ้านเกิดที่เธอได้จากมา

สายเสียงสุดท้าย

ทิมพร บุญมี

เสียงโทรศัพท์ดังริ้วไปทั่วบ้านขนาดสองชั้น ที่ประตูหน้าต่างถูกปิดด้วยแม่กุญแจซึ่งคล้องจากนอกบ้านไว้อย่างแน่นหนา ราวกับต้องการกักจิ้งจอกมีชีวิตที่อยู่ข้างในไม่ให้ได้พบเห็นโลกภายนอก และที่นี้เอง สัมสาวน้อยจากเมียนมาร์ ซนชาติกระเหรี่ยงได้ถูกลิดรอนเสรีภาพนับแต่ก้าวเข้ามาทำงานบ้านให้กับครอบครัวของนายจ้าง วันนี้ไม่มีใครอยู่ในบ้านแม้แต่คนเดียว สัมจึงต้องเป็นคนรับโทรศัพท์ ที่โดยปกตินายจ้างจะไม่อนุญาตเพราะเกรงว่าจะมีคนติดต่อมาหาและพาเธอไปจากบ้านหลังนี้

ใช้ส้มไหม ใช้ส้มไหม เสียงถามจากปลายทางในภาษาถิ่นที่สัมแสนจะคุ้นเคย น้ำเสียงนั้นเปี่ยมด้วยความหวัง สัมไม่มีคำพูดใดจะเอื้อนเอ่ยนอกจากน้ำตาที่ไหลหลั่งพรูพรูพร้อมเสียงสะอื้น ทำให้ปลายสายสัมเสียงสะอื้นออกมาเช่นกัน

ครอบครัวของสัมมีพ่อและแม่กับน้องผู้หญิงอีกคนหนึ่ง พ่อแม่ทำไร่ทำนา ปลูกข้าว ฐานะไม่สู้ดีนัก พ่อแม่จึงต้องส่งเธอไปบวชเป็นชีอยู่ที่วัดเพื่อให้ได้มีโอกาสเล่าเรียน ตั้งแต่อายุเพียง ๙ ขวบ สัมต้องใช้ชีวิตและเติบโตในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคยเพียงลำพัง ทุกครั้งที่พ่อมาเยี่ยม เธอจะเฝ้ารอกอดพร้อมน้ำตาที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความคิดถึง เมื่อพ่อเห็นน้ำตาและเสียงสะอื้นของลูกสาวก็จะร้องไห้ตามไปด้วยเพราะมีความผูกพัน ความรักและความห่วงใยลูกสาวคนโตอย่างยื

ไม่นานนักสายลมแห่งความโชคร้ายก็มาเยือนครอบครัวสัมเมื่อพ่อป่วยเป็นโรคซึมเศร้า และต้องเดินทางไปรักษาไกลถึงเมืองย่างกุ้ง หลังจากนั้นพ่อก็ตัดสินใจบวชเป็นพระและพำนักในวัดแห่งหนึ่ง ทำให้แม่ต้องกลายเป็นเสาหลักของครอบครัวเลี้ยงดูเลียมและน้อง

ฉันอยากให้สัมไปทำงานที่เมืองไทย แม่ของสัมบอกกับป้าที่เป็นญาติ ความต้องการให้ลูกสาวไปทำงานที่เมืองไทยของแม่ไม่ใช่เรื่องแปลก เพราะในหมู่บ้านของเธอก็มีหลายครอบครัวส่งลูกหลานไปทำงานในเมืองไทย และลูกหลานหลายครอบครัวกลับมาพร้อมกับเงินทองที่หาได้มากกว่าทำงานในบ้านเกิด

สัมรับรู้ถึงความปรารถนาของแม่ และพร้อมที่จะไปทำงานในเมืองไทยด้วยความหวังและตั้งใจที่จะสร้างชีวิตของครอบครัวให้ดีกว่าที่เป็นอยู่เวลานี้ เพียงแค่รอให้สัมโตกว่านี้ก่อนที่จะออกเดินทางไกลไปเผชิญโลกภายนอก

แต่แล้วสายลมแห่งความโชคร้ายที่มาเยือนครอบครัวก็ได้แปรเปลี่ยนเป็นพายุลูกใหญ่พัดพรากชีวิตของแม่ไปจากสัมและน้องอย่างไม่มีใครคาดคิด ในวัยเพียง ๑๕ ปี สัมต้องกลายเป็นเสาหลักของบ้าน เธอแบกรับภาระจัดงานศพแม่ และเตรียมตัวออกเดินทางไปทำงานที่เมืองไทยตามความปรารถนาสุดท้ายของแม่ สัมได้เดินทางมาราบลาพ่อที่วัด ญาติ ๆ และสัมตัดสินใจไม่เล่าเรื่องที่แม่ได้จากไป เพราะกลัวว่าโรคร้ายที่พ่อเป็นอยู่จะกำเริบรุนแรงขึ้นอีก เธอเพียงบอกพ่อว่าจะไปหางานทำที่เมืองไทย

สัมต้องเดินทางข้ามป่า ข้ามภูเขา และแม่น้ำเมยที่ไหลเชี่ยวกรากในฤดูฝน ความเป็นและความตายเกี่ยวข้องล้อมรอบตัว เธอเดินทางพร้อมกับพี่สาวและพี่ชายซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้อง สัมเกาะแน่นกับพี่ชายที่มีกำลังแรงพอที่จะพาข้ามฝ่าแม่น้ำอันไหลเชี่ยวนี้สู่อีกฟากฝั่งที่ความหวังและโอกาสในการสร้างชีวิตให้ดีขึ้นรออยู่

หลังจากฝ่าฟันข้ามแม่น้ำมาได้สำเร็จ พวกเขาก็ได้ระหกระเหินหางานทำในหลายที่หลายจังหวัด หลบหลีกหนีตำรวจ และนายจ้างที่เอาเปรียบ จนสุดท้ายสัมได้มาทำงานในบ้านหลังนี้ที่กรุงเทพฯ สัมทำงานทุกอย่างในฐานะแม่บ้าน แต่นายจ้างไม่เปิดโอกาสให้ได้ออกไปเห็นโลกภายนอก โดยจ้งเธอไว้ในห้องเมื่อหมดเวลาทำงาน และตัดการสื่อสารทุก

อย่างแม้กระทั่งการรับโทรศัพท์จากภายนอก นายจ้างยึดเก็บเงินเดือน
แต่ละเดือนจนงอแงไว้ และจ่ายให้ใช้ในยามจำเป็นเท่านั้น

บริเวณชั้นลอยของบ้านเป็นที่พักหลับนอนของส้มในยามคำคั้น
แต่ตรนั้นไม่ใช่ที่ปลอดภัยสำหรับเธอ เพราะมีกระจกตั้งอยู่หนึ่งบาน และ
นายจ้างชายก็แอบมองเธอผ่านกระจกอยู่เสมอด้วยสายตาที่ไม่น่าไว้วางใจ
จนต้องหาผ้ามาบดบัง ถึงแม้ส้มจะรู้สึกไม่ปลอดภัยแต่ก็ไม่สามารถหลบหนี
ออกไปจากบ้านหลังนี้ได้

ส้มจำเสียงที่คุ้นเคยล่องลอยมาตามสายโทรศัพท์ได้ในทันที นี่คือ
เสียงของพ่อคนที่รักเธอมากที่สุด คนที่เลี้ยงเธอมาตั้งแต่เกิด ในยามที่
ความอ่อนแอท่วมท้นใจส้มคิดถึงอ้อมกอดอันอบอุ่นของพ่อ น้ำตาของเธอ
รินไหลพร้อมกับเสียงสะอื้นเบา ๆ ซึ่งปลายสายก็คงได้ยิน และเหมือนเมื่อ
ตอนเป็นเด็กที่เมื่อไรส้มร้องไห้พ่อก็มักจะร้องตามเสมอ เธอได้ยินเสียงดัง
ของญาติที่ปลายสายย้ำบอกกับพ่อว่า ไม่ใช่ส้ม ๆ ก่อนที่เธอจะทันมีโอกาส
ตอบกลับไปว่านี่แหละคือส้มลูกที่รักของพ่อ และนั่นเป็นครั้งสุดท้ายที่ส้ม
ได้ยินเสียงของพ่อ

หลายเดือนหลังจากวันนั้นส้มก็ได้รับข่าวร้ายจากพี่สาวที่
พยายามหาทางติดต่ออยู่นาน ทำให้เธอต้องรีบกลับบ้านเกิด โดยได้รับ
อนุญาตอย่างไม่เต็มใจจากนายจ้างให้เดินทาง

เมื่อส้มกลับมาถึงบ้านก็ได้รับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นกับพ่อ พ่อได้เดิน
ทางออกจากบ้านเข้ามาในเมือง เพื่อหาโทรศัพท์ที่มีเพียงไม่กี่แห่งติดต่อส้ม
ตามหมายเลขที่พ่อเพิ่งได้มา พ่อพยายามอยู่หลายวันจนถึงวันนั้นที่ส้มได้
รับสาย แต่พ่อก็ยังไม่เชื่อว่าส้มยังมีชีวิตอยู่ จึงย้ำถามว่าส้มใช่ไหม ๆ เมื่อ
ได้รับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้น น้ำตาหลังไหลพร่างพรูอาบแก้มส้ม และครั้งนี้ไม่มี
พ่อที่จะร้องไห้ไปกับส้มอีกแล้ว

อยากลืมแต่ยังจำ

วลี นาคสุวรรณ

แสง เกิดในภาคอีสาน ครอบครัวมีฐานะจากการทำธุรกิจฟาร์มเปิดและไก่ แต่ต้องล้มละลายจากการเป็นเจ้ามือหวย แสงมีพี่สาว ๑ คน พี่ชาย ๒ คน และน้องชาย ๒ คน แสงจำได้ว่ามีพี่เลี้ยงคอยดูแลตอนอายุ ๔-๕ ขวบ และในบ้านมีทีวีขาวดำ เมื่อโตขึ้น แสงไม่ชอบอยู่ที่บ้านเพราะต้องคอยทำงานบ้านให้พี่น้องผู้ชาย ที่ชอบใช้กำลังและเอาเปรียบผู้หญิง แสงไม่ชอบเรียนหนังสือเพราะเกลียดการถูกบังคับ ถูกครูตี ครูผู้ชายชอบประจานแสงหน้าเสาธงเพราะไว้ผมยาวที่ถักเปียไว้ตามความเชื่อเนื่องจากล้มป่วยบ่อย ๆ แต่ครูไม่เคยถามแต่กลับชอบลงโทษให้ล้างห้องน้ำหรือเก็บขยะ ซึ่งแสงก็ทำบ้างไม่ทำบ้างเพราะเป็นเด็กที่ดื้อรั้น เพื่อนๆ ชอบล้อเลียนแสง เมื่อแสงมีอายุ ๑๓ ปี ก็ตัดสินใจเข้ากรุงเทพฯ เพราะคิดว่าแม่ไม่รัก ปล่อยให้ลูกสาวทำงานรับใช้ลูกชาย แสงเคยถามพ่อว่า หนูจะเข้ากรุงเทพฯ ได้ไหม พ่อตอบว่า จะเข้าไปทำไม เดียวก็ถูกขาย แสงจึงแอบหนีพ่อแม่ไป

เมื่อมาถึงกรุงเทพฯ ญาติที่ขว้างเวียนใหญ่พาแสงไปสมัครงาน นายจ้างให้แสงช่วยเหลือลูกชายวัยแบเบาะอายุ ๘ เดือน โดยให้เงินเดือน ๖๐๐ บาท แสงทำงานที่นี้นานถึง ๗ ปี โดยพักกับนายจ้าง มีบ้านหลายหลังในบริเวณเดียวกัน บ้านหลังแรกเป็นของนายจ้างที่ให้แสงพักในห้องพักขง บ้านหลังที่สองเป็นของน้องชายนายจ้างอายุราว ๓๐ กว่าปี ซึ่งไม่ได้ทำงานอะไรนอกจากดูแลรับส่งภรรยา และชอบมาเกาะเกาะแสงที่เริ่มย่างเข้าสู่วัยรุ่น วันหนึ่งแสงนั่งล้างจานอยู่ใกล้ ๆ โถงน้ำ เขาขอมเข้ามายกตัว แสงขึ้นอุ้มและจะพาเข้าห้อง แสงก้มกับและถองแต่เขาไม่ยอมหยุด แสงจึงกัดที่แขน และพูดว่าจะฟ้องเมียและพี่สาว เขาจึงหยุดแล้ววิ่งหนีไป

หลังจากครั้งแรกเขาก็ถูกคามแสงอีกหลายครั้ง โดยครั้งที่สองเมื่อแสงออกมาจากห้องอาบน้ำ เขาก็พยายามจะอุ้มแสงเข้าห้องอีก แต่เพิณมีคนอยู่แถวนั้นเลยทำไม่สำเร็จ ส่วนครั้งที่สามเกิดในบ้านของนายจ้าง เมื่อแสงอยู่คนเดียว เขาก็อรนบัตร ๕๐๐ บาท เข้ามาบอกว่า ฉันมีอะไรให้แสง แล้วก็เข้ามาถอด ไช้รชอกคอ และพยายามถอดเสื้อผ้า แต่แสงดิ้นรน ง่วน และร้องตะโกนให้เพื่อนบ้านได้ยิน ปล่อยฉัน ๆ หนูไม่เอา ปล่อย ๆ คราวนี้ หนูไม่ยอม เขาเอามือปิดปากแสงจึงกัด โชคดีที่ลูกจ้างทำงานบ้านอีกคนเข้ามาพบ แสงจึงสลัดเขาหลุด ฉีกเงินทิ้ง แล้ววิ่งหนีออกมา และบอกกับนายจ้าง ที่เคยเล่าให้แสงฟังว่า น้องชายเคยทำลูกจ้างคนลาวท้องแล้วส่งกลับบ้าน นายจ้างจึงเตือนแสงเป็นประจำว่าให้ระวังตัว แต่นายจ้างเองกลับจอร์องแสงไม่ให้ไปแจ้งความ นายจ้างเคยสัญญาว่าจะส่งแสงเรียนเสริมสวย แต่นานแล้วก็ไม่ติดต่อเดินเรื่องให้เพราะเกรงว่าแสงที่มีอายุ ๑๙ ปีจะไปมีแฟน แสงตัดสินใจลาออกมาทำงานบ้านใหม่ที่เพื่อนบอกให้นายจ้างจะให้เงินเดือน ๘๐๐ บาท

นายจ้างคนใหม่เป็นครอบครัวมุสลิมอยู่แถวบางกะปิ ครอบครัวของนายจ้างพักอาศัยอยู่ในบ้านแม่ แสงมีหน้าที่เลี้ยงลูกชายและลูกสาวของนายจ้าง อายุ ๒ ขวบ และ ๒ เดือน โดยนอนกับเด็ก ๆ และนายจ้างห้ามใส่กลอนห้อยเพื่อจะเข้ามาดูลูกสาวในตอนดึก ๆ เพื่อนน้องชายของนายจ้างชอบเข้ามาเล่นกีตาร์และกินข้าวด้วยกัน คืนวันหนึ่งเขาแอบย่องเข้ามาในห้อง แสงสะดุ้งตื่นเมื่อมีคนมานอนข้าง ๆ และกำมือไว้ เธอมองเห็นว่าเป็นเพื่อนของน้องชายนายจ้างจึงบอกให้ปล่อย แต่เขาไม่ยอมปล่อย และบอกว่าชอบแสงมานานแล้ว แสงจึงก๊อบเด็กให้ร้องเพื่อให้ชายจ้างได้ยิน เขาจึงรีบลุกขึ้นแล้วออกจากห้องไป แสงไม่ได้บอกนายจ้างแต่พวกเขาน่าจะรู้จึงให้ย้ายไปอยู่บ้านสามี ซึ่งแสงต้องนอนห้องเดียวกับพี่สาวและน้องชายของนายจ้าง

การที่ต้องนอนห้องเดียวกันทำให้น้องชายของนายจ้างได้คุกคาม แสงถึงสองครั้ง ครั้งแรกเขาบอกว่าชอบแสงแล้วเข้ามากอด แสงดิ้นรนและร้องว่า ไม่เอา ไม่อยากเป็นมุสลิม เขาจึงหยุด ครั้งที่สองเข้ามากอดและจับมือไว้ แสงรู้สึกขยะแขยง แต่ไม่กล้าร้องเสียงดังโวยวาย จึงใช้ศอกถองและบอกให้เขาปล่อย แต่เขากลับกอดแน่นขึ้น จนพี่สาวของเขาดูเห็น เขาจึงหยุดคุกคามแสง

หลังจากทำงานบ้านหลังที่สองได้ ๒ ปี แสงก็ตัดสินใจไปทำงานที่บ้านต่างประเทศ ทั้งมาเลเซีย สเปน และสหรัฐอเมริกา ซึ่งแสงก็พบการคุกคามอีกหลายครั้ง เช่นที่อเมริกา เวลาที่ภรรยาไม่อยู่บ้าน นายจ้างจะชอบเปิดหนังโป๊ทิ้งไว้ และถูกเนื้อต้องตัวแบบหมาหยอกไก่ กอดไหล่บ่า และ เบียดเนื้อตัว แต่แสงไม่เคยยินยอม เมื่อกลับมาอยู่เมืองไทย แสงได้ทำงานกับนายจ้างต่างชาติหลายคน หนึ่งในนั้นเป็นคนออสเตรเลียที่ได้ใช้คำพูดลวนลามและเข้ามากอด มีบางคนเสนอให้เป็นเมียน้อย แต่แสงไม่ตกลง เพราะจะไม่ทำอะไรที่ผิดศีลธรรม

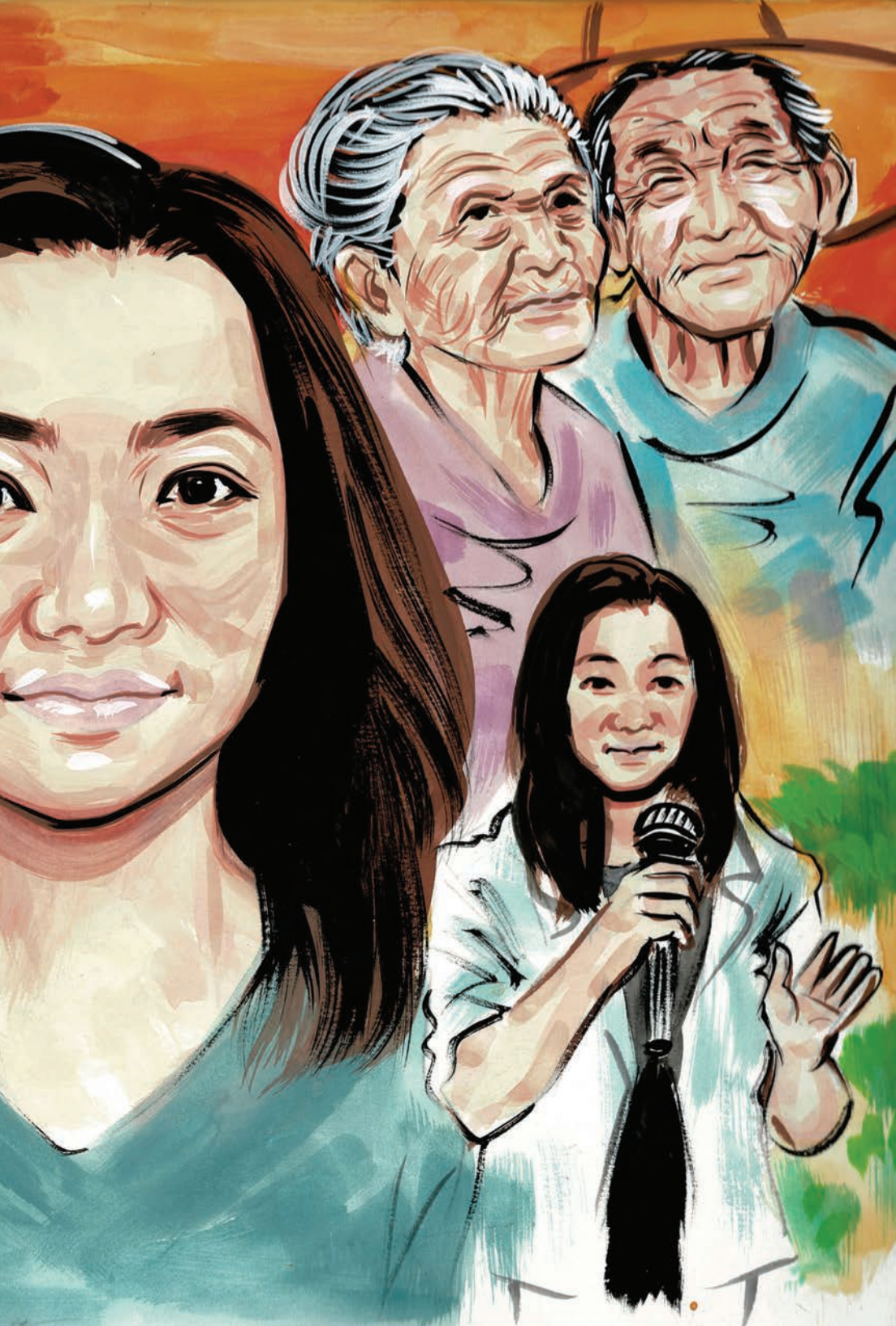
หลังผ่านเหตุการณ์การถูกคุกคามทางเพศหลายครั้ง ทำให้แสงเกิดความรู้สึกขยะแขยง เกือบผู้ชาย เมื่อนายจ้างเข้ามาใกล้ แสงจะรีบถอยหนี ญาติพี่น้องมักจะถามแสงบ่อย ๆ ว่า ทำไมไม่เอาผิว ในช่วงเวลานั้นสังคมไทยนิยมเด็กลูกครึ่ง แสงจึงอดฝันไม่ได้ว่าอยากจะมีลูกชายและลูกสาวอย่างละ ๑ คน แต่ความฝันนี้ก็ไม่เคยเป็นจริง แม้แสงจะเริ่มเปิดใจพร้อมที่จะรับความรักและความสัมพันธ์กับผู้ชายก็ตาม

แสงตั้งใจว่าจะทำงานบ้านจนอายุ ๖๐ ปี และได้วางแผนที่จะหาโอกาสไปทำงานในต่างประเทศ อย่างเช่นสหรัฐอเมริกา เพื่อจะได้มีเงินเก็บพอเพียงพอใช้จ่ายยามเกษียณ แสงยังคงจดจำการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นกับตนหลายครั้งตั้งแต่วัยเป็นวัยรุ่น แม้จะอยากลืม แต่ก็ยังจำเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้ดี แสงโชคดีที่สามารถปกป้องตนเองให้รอดพ้นได้ทุกครั้ง

แต่สิ่งที่เกิดขึ้น ก็มีผลต่อจิตใจและเป็นอุปสรรคทำให้ไม่สามารถสร้าง
ความรู้สึกอันอ่อนโยนกับผู้ชายคนใดได้เป็นเวลานาน ๆ แสมคิดว่านายจ้าง
จะต้องให้หลักประกันความปลอดภัยแก่คนทำงานบ้านจากการถูกคุกคาม
ทางเพศโดยจัดหาห้องพักอาศัยที่เป็นสัดส่วน ไม่อยู่รวมกันกับสมาชิก
คนอื่น ๆ ในครอบครัวของนายจ้าง ควรมีการสร้างความรู้แก่
นายจ้างว่าการคุกคามทางเพศนั้นนอกจากจะเป็นความรุนแรงแล้วยังส่ง
ผลกระทบต่อด้านจิตใจอย่างมากแก่ลูกจ้าง เพราะได้สร้างรอยจำที่ฝังลึก
ยาวนานจนทำให้ไม่สามารถพัฒนาสานสร้างความรักความสัมพันธ์อัน
ลึกซึ้งเพื่อสร้างชีวิตครอบครัวของตนเองได้

สัปดาห์เยาวชนในพระปฐม

ชะตาชีวิตของซานี เสาหลักของครอบครัว

วลี นาคสุวรรณ

ซานี เดินทางมาประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เมื่ออายุได้ ๑๖ ปี และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในประเทศพม่า เธอจะต้องรออีก ๒ ปี จึงจะเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้ ในเวลานั้นเธอมีความฝันอยากเป็นนางพยาบาล แต่รายได้ของครอบครัวจากร้านขายของชำเล็ก ๆ ไม่เพียงพอที่จะให้เธอได้เดินตามฝัน เนื่องจากเธอเป็นลูกคนโต และมีน้องอีก ๔ คน อยู่ในวัยเรียน ช่วงเวลานั้นลูกพี่ลูกน้องที่อยู่ในประเทศไทยชวนให้เธอเข้ามาหางานทำก่อน เพื่อนหลายคนได้เดินทางไปทำงาน เธอจึงคิดว่าควรทำตามอย่างเพื่อนแล้วค่อยกลับมาเรียนต่อ

ประเทศพมามีกฎระเบียบห้ามไม่ให้เยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เดินทางข้ามชายแดน ซานีต้องกลับบ้านหลังจากเดินทางไปได้ครึ่งทาง เธอจึงต้องมีนายหน้าพาเดินทางไปทำงานและต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง นายหน้าพาเธอข้ามชายแดนด้วยช่องทางธรรมชาติ ซึ่งต้องใช้เวลาเดินทางหลายวันกว่าจะถึงแม่สอด หลังจากนั้นต้องรอนานกว่าสองอาทิตย์ จึงได้นายหน้าคนใหม่พาเดินทางเข้ากรุงเทพฯ โดยเธอได้ยืมเงินจากลูกพี่ลูกน้องจ่ายค่ารถ ๖,๐๐๐ บาท และออกเดินทางไปกับพี่ผู้หญิงคนหนึ่งที่มีความช่วยเหลือตลอดการเดินทางจากแม่สอดจนมาถึงกรุงเทพฯ พี่ผู้หญิงถามซานีว่าเพิ่มมาครั้งแรกใช้ไหม แล้วช่วยจัดการให้ส่งซานีที่บ้านพักของลูกพี่ลูกน้องซึ่งทำงานบ้านอยู่แถวสุขุมวิทก่อนไปส่งพี่ เธอพยายามติดต่อพี่ผู้หญิงตามเบอร์โทรศัพท์ที่บ้านที่พี่ทำงานหลายครั้ง แต่ก็ไม่เคยได้คุยกับพี่ ลูกพี่ลูกน้องสอนซานีรีดผ้า และเมื่อนายจ้างไม่อยู่ก็ให้ดูโทรทัศน์เพื่อฝึกภาษาไทย ต่อมาเธอได้ทำงานที่โรงงานเย็บผ้าเลียนแบบสินค้า

ลึงสิทธิ์ ทำได้อยู่ ๒-๓ เดือน ก็มีตำรวจเข้ามาตรวจในโรงงาน ชานิกลัวว่าอาจจะต้องถูกส่งกลับบ้านหรือติดคุก เมื่อรู้สึกว่าจะไม่ปลอดภัยจึงลาออก แล้วกลับมาพักอยู่กับลูกพี่ลูกน้อง สองอาทิตย์ต่อมาเธอได้ทำงานบ้านชั่วคราวเนื่องจากคนทำงานประจำต้องลากลับบ้านที่พม่า และได้ช่วยสอนงานให้ชานี ๑ อาทิตย์ บ้านของนายจ้างอยู่แถวถนนพระราม ๓ เป็นย่านที่มีคนจากหมู่บ้านชานีมาทำงานกันหลายคน เธอได้รับเงินเดือนแรก ๓,๓๐๐ บาท เวลานั้นเธอยังพูดภาษาไทยไม่ได้แต่พอสื่อสารภาษาอังกฤษได้บ้าง

หลังจากนั้นชานีได้ย้ายไปทำงานที่พักยา และต้องอยู่คนเดียวทำให้รู้สึกเครียด ทำงานได้เพียงอาทิตย์เดียวนายจ้างก็ให้ไปทำงานกับนายจ้างอีกคนที่กรุงเทพฯ แต่นายจ้างคนใหม่จ่ายเงินเดือนให้ไม่ได้ ชานีจึงย้ายไปทำงานเย็บผ้าด้วยมือ และได้รับเงินเดือน ๔,๕๐๐ บาท ทำอยู่ได้เพียงเดือนเดียวก็รู้ว่าเป็นงานที่เธอไม่ถนัด

ลูกพี่ลูกน้องคนหนึ่งส่งข่าวเรื่องบริษัทอยู่แถวอุดมสูงต้องการลูกจ้างทำงานบ้านโดยให้เงินเดือน ๖,๐๐๐ บาท ชานีจึงได้ทำงานที่บ้านนี้นานกว่าสองปี และเป็นครั้งแรกที่เธอได้ลงทะเบียนเป็นแรงงานข้ามชาติ เดือนทั้งหมดเธอส่งกลับบ้าน ผ่านนายหน้าที่มารับเงินหน้าบ้านนายจ้าง แล้วส่งต่อไปที่บ้านของเธอ โดยหักค่าบริการ ชานีเก็บเงินไว้แค่ค่าโทรศัพท์ บอกทางบ้านโดยขอให้ลูกพี่ลูกน้องช่วยป้อนจักรยานพาไปส่งรอคิวที่ตู้โทรศัพท์สาธารณะ เมื่อลูกพี่ลูกน้องมีโทรศัพท์มือถือ เธอจึงขอให้โทรบอกทางบ้านและให้ค่าบริการครั้งละ ๑๐๐ บาท ในหมู่บ้านมีโทรศัพท์เพียงเครื่องเดียวต้องติดต่อจ้องคิวกันไว้ล่วงหน้า ชานีใช้วิธีนี้ส่งเงินโดยไม่ได้กลับบ้านเลย

เมื่อเพื่อนที่ทำงานบ้านนายจ้างต่างชาติเล่าว่าได้รับเงินเดือน ๑๐,๐๐๐ กว่าบาท ชานีจึงเริ่มมองหางานใหม่ และได้ทำงานกับนายจ้างชาวฟิลิปปินส์มีหน้าที่เลี้ยงเด็ก ได้เงินเดือน ๗,๐๐๐ - ๘,๐๐๐ บาท ได้

หยุดวันอาทิตย์ จึงไปเรียนภาษาอังกฤษ ที่องค์กร OKRSO (Overseas Karen Refugee Social Organization) และได้สมัครเป็นอาสาสมัคร
ขององค์กรนี้ ทำให้ได้พบรู้จักคนมากขึ้น รวมทั้งได้รับข้อมูลเรื่องราวและ
คำตอบแทนจากเพื่อน ๆ

ช่วงเวลานั้นมหาวิทยาลัยที่พม่าเปิดรับเรียนต่อ ซานิจึงได้ยื่น
เอกสารเพื่อจะเรียนต่อ แต่พบว่าครอบครัวยังต้องการความช่วยเหลืออีก
หลายอย่าง หากเธอเรียนต่อก็จะไม่สามารถทำหน้าที่นี้ได้ ซานิจึงคิดไม่
ได้ว่า ชีวิตของเธอเหมือนมีโชคชะตากำหนดมา หลังจากมีประสบการณ์
ทำงานได้ ๒-๓ ปี มุมมองชีวิตของซานิจึงเริ่มเปลี่ยนไป เธอได้พบเห็นคน
หนุ่มสาวรุ่นเดียวกันที่ต่างมุ่งทำงานช่วยเหลือครอบครัว ซานิจึงตัดสินใจ
ไม่เรียนต่อและตั้งใจทำงานเพื่อครอบครัว

เป้าหมายของซานิจึงคือการทำงานให้ได้เงินเดือนเพิ่มมากขึ้น และเป็นอาสาสมัครช่วยทำงานกับ OKRSO องค์กรที่จะหาทุนให้เรียน แต่
เธอก็ได้ตัดสินใจแล้วว่าจะไม่เรียนต่อ เธอเคยสมัครสอบขอรับทุนเรียนต่อ
และได้ผ่านการสัมภาษณ์จากหลายองค์กร ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แรงงาน
ชาติพันธุ์กลับไปพัฒนาชุมชนของเธอ ชีวิตของเธอมีทางเลือก
เสมอ และเธอก็จะเลือกครอบครัวก่อนการเรียนทุกครั้ง

การเป็นลูกสาวคนโตทำให้ซานิจึงต้องแบกรับภาระหนี้สิน และต้อง
ช่วยจัดการทุกเรื่องในครอบครัว น้องทุกคนชอบปรึกษาพูดคุยกับเธอ
ทำให้รู้เรื่องความเป็นไปทุกอย่างในครอบครัว ดูเหมือนพ่อแม่มอบหน้าที่
การตัดสินใจทุกอย่างไว้ในมือเธอ ตอนนี้น้อง ๓ คน ได้เดินทางเข้ามาทำงาน
ในเมืองไทย บางคนได้มีครอบครัว จึงช่วยลดภาระของเธอลงบ้าง เงินเดือน
ที่เธอได้รับจะแบ่งออกเป็นสามส่วน ส่วนแรกใช้หนี้ให้ที่บ้าน ส่วนที่สองเป็น
ค่าใช้จ่ายของเธอเอง และส่วนที่สามใช้เก็บออม เธอเริ่มเก็บเงินมาได้ห้าหก
ปีแล้ว เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน บางครั้งเธออดคิดไม่ได้ว่า หน้าที่ของเราร่าง
มากมายเสียจริง ๆ

ปัจจุบันซานิทำงานบ้านกับนายจ้างชาวอังกฤษ ที่ได้ทำมานานร่วม ๗ ปีแล้ว และได้รับเงินเดือนเกือบ ๓๐,๐๐๐ บาท มีวันหยุดทุกวันเสาร์ และอาทิตย์ เงินเดือนที่ได้รับยังคงต้องจ่ายหนี้สิน ดูแลช่วยเหลือครอบครัวต่อไป นอกจากนี้ซานิยังชอบทำงานกับผู้คนโดยเธอได้เป็นอาสาสมัครให้องค์กร OKRSO และเครื่อง่ายลูกจ้างทำงานบ้านในประเทศไทย ซานิวางแผนไว้ว่า ถ้ามีโอกาสเธอจะทำงานไปด้วยและเรียนไปด้วย โดยจะเรียนหลักสูตรสั้น ๆ ด้านการพัฒนาชุมชน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้สามารถกลับไปทำงานพัฒนาบ้านเกิดที่เธอหวังว่า สักวันหนึ่งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง ส่วนการใช้ชีวิตในเมืองไทย หากมีอะไรที่เธอช่วยได้ก็จะลงมือทำ เธอบอกกับตัวเองเสมอว่า *แม้เราไม่ได้เรียนจบมหาวิทยาลัย ไม่มีอะไรยิ่งใหญ่ แต่เราก็มีความภูมิใจในตัวเอง*

ไอริน ชีวิตนี้เพื่อครอบครัว และบ้านเกิด

วลี นาคสุวรรณ

๓๗

เมื่อไอรินเรียนจบมหาวิทยาลัยในประเทศพม่า เธอถามตัวเองว่า จะทำอะไรดี หลายคนถามเธอว่าจะทำงานอะไร เธอเองคิดว่าการเรียนเป็นเวลาช่วงหนึ่งของการใช้ชีวิต ไม่ใช่เรียนมาเพื่อเพียงแค่หางานทำ เมื่อทาบบ้านเสนอให้ลองสอบเข้าสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเธอรับปฏิเสธ เพราะงานนี้มีแต่คนสาปแช่ง และถึงแม้จะสอบผ่านเธอก็ทำงานในระบบนี้ไม่ได้ เพราะเกลียดการรับสินบน หลังจากได้ใช้เวลาทบทวนตัวเองก็พบว่าเธอทำอะไรไม่เป็น และก็ไม่มียานอะไรให้ทำมากนักในบ้านเกิดของเธอ แม่ที่เป็นลูกจ้างทำงานบ้านในเมืองไทยบอกเธอว่าหน้าที่ของแม่เสร็จสิ้นแล้ว มันเดือนของแม่ไม่มากนักและไม่เพียงพอกับภาระค่าใช้จ่ายที่ต้องดูแลตาซึ่งอายุมาก กับสมาชิกในครอบครัวอีกหลายคน แม่ได้ทำงานมานานกว่า ๓๐ ปี และต้องติดหนี้นายจ้างมาตลอด ไอรินจึงคิดได้ถึงเวลาแล้วที่เธอจะต้องช่วยแม่รับผิดชอบครอบครัว

ไอรินเชื่อว่าการดำเนินชีวิต เราไม่ควรคิดเพียงแค่ที่เราชอบหรืออยากทำอะไรเท่านั้นแต่ต้องรวมถึงสิ่งที่เราควรทำและต้องทำด้วย เธอเติบโตมากับการต้องฟังคำสั่งของผู้ใหญ่และการพร่ำสอนเรื่องหน้าที่ เธอจึงรู้ว่าจะต้องออกเดินทางไปทำงานในเมืองไทยและคงไม่พ้นจากการเป็นลูกจ้างทำงานบ้านเหมือนแม่ และเธอเองก็เป็นคนรักเด็ก ไอรินพูดภาษาอังกฤษได้แต่พูดไทยไม่ได้จึงตั้งใจทำงานกับคนต่างชาติซึ่งจะได้รับค่าตอบแทนสูง แม่ยอมเสียค่าใช้จ่ายที่สูงมากเพื่อให้เธอเดินทางเข้ามาประเทศไทยโดยใช้หนังสือเดินทางอย่างถูกต้อง

ไอรินเริ่มทำงานครั้งแรกเมื่ออายุ ๒๓ ปี กับนายจ้างชาวอิตาลี และ

ได้รับเงินเดือน ๑๐,๐๐๐ บาทเมื่อ ๒๐ ปีที่แล้วแม่จะไม่มีประสบการณ์ในการทำงานแต่เพราะพูดภาษาอังกฤษสื่อสารได้ เงินเดือนทั้งหมดเธอมอบให้แม่ และแม่คืนให้พันบาท เพื่อไว้ใช้จ่ายส่วนตัว เมื่อออกไปทำงานนอกตัวด้วยกันแม่จะเป็นคนจ่ายซื้อของให้ทุกอย่าง หลังจากทำงานได้สามสี่ปี จึงเริ่มได้ใช้เงินด้วยตัวเอง ช่วงเวลานี้เองตาและป้าที่เจ็บป่วยมาเป็นเวลานานได้จากไป เงินเดือนของเธอจึงได้นำมาใช้จ่ายเป็นค่าจ้างหมอดูและรักษาตา ช่วงเวลาเจ็บป่วย และช่วยเหลือญาติพี่น้องอีกหลายคน

ไอรินได้ทำงานกับนายจ้างหลายคน และเงินเดือนเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ได้แบ่งให้แม่บ้างแต่ไม่ทุกเดือน ส่วนหนึ่งส่งให้พ่อและพี่สาวที่หาพิการ และเก็บเงินฝากธนาคารเล็กน้อยเพื่อเตรียมไว้ซื้อที่ดิน ต่อมาพี่สาวเดินทางมาเมืองไทยเพื่อหางานทำ ซึ่งค่อนข้างยากเพราะความพิการ แต่ในที่สุดก็ได้ทำงานกับนายจ้างของแม่ที่อายุมากขึ้นและเริ่มมีปัญหาสุขภาพ ไอรินรู้ว่าต้องวางแผนการในอนาคตสำหรับครอบครัว เธอจึงรวบรวมเงินที่เก็บไว้จากเงินเดือนของแม่พี่สาวและของเธอเอง ไปซื้อที่ดิน ขนาด ๖๐ ตารางฟุต เพื่อปลูกบ้านในพม่า

ในช่วงเวลานั้นเองได้พบว่าแม่เป็นมะเร็งระยะร้ายแรง ซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายในการรักษาเป็นจำนวนมาก นายจ้างของแม่ช่วยเหลือค่ารักษาให้บ้าง แต่ไอรินก็ต้องร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้วย เธอหยุดงานนานถึง ๗ เดือนเพื่อมาดูแลแม่ ทำให้ทรัพย์สินเงินทองที่สะสมไว้หมดไป หลังเสร็จการรักษาก็พาแม่กลับบ้านที่พม่า

ปัจจุบันไอรินทำงานกับนายจ้างคนที่ ๗ ได้รับเงินเดือนเกือบ ๓๐,๐๐๐ บาท ถ้าได้ทำโอกาศก็จะได้รับมากกว่านี้ เธอทำงานแบบไป-กลับ และเช่าห้องพักอยู่กับพี่สาวที่เพิ่งกลับจากบ้านและกำลังรอกาานใหม่ ไอรินยังคงส่งเงินให้พ่อบ้าง แม้ว่าแม่ต้องการให้เธอเก็บเงินไว้เพื่อดูแลตัวเอง เพราะเธอเริ่มมีปัญหาสุขภาพจากการที่หมอนรองกระดูกทับเส้น

ประสาธน์ เมินที่เก็บมาทั้งปีต้องหมดไปภายในเดือนเดียวเพื่อเป็นค่ารักษา
ดูแล ทำให้บางครั้งไอรินเกิดความกังวลกับค่าใช้จ่ายจำนวนมากนี้ แต่ละ
เดือน เธอใช้เงินกว่า ๕,๐๐๐ บาท ซื้อยาบำรุงและอาหารเสริมมากขึ้นเพื่อให้
ตัวเองแข็งแรง และแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งดูแลแม่และพี่สาว รวมทั้งสนับสนุน
เครื่องใช้ต่าง ๆ ในประเทศพม่า และช่วยเหลือเพื่อนที่ยากลำบากด้วย
เธอคิดอยู่เสมอว่า นี่คือการขอมรดก สำหรับประเทศพม่า

ไอรินพยายามเก็บเงินเดือนละ ๑๐,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท สำหรับ
เป็นค่าใช้จ่ายพาแม่มาหาหมอ ปรับปรุงตกแต่งบ้านที่ยังสร้างไม่เสร็จ และ
ยังต้องช่วยเหลือน้องชายที่จะถูกบังคับให้เป็นทหารในพม่าซึ่งจะต้องหมด
เงินอีกมาก นอกจากนี้ยังแบ่งเงินไว้ช่วยเหลือเพื่อนๆ ที่ยากลำบาก เธอเฝ
ตั้งใจเก็บเงินเดือนละ พันบาทสำหรับดูแลตัวเอง แต่ก็ยังไม่สามารถทำได้
เพราะยังต้องแบกรับค่าใช้จ่ายทุกอย่างเพียงลำพัง

๓๙

ไอรินมีความฝันที่จะสร้างบ้านอีกหนึ่งหลังเพื่อให้คนเช่า และซื้อ
ที่ดินแปลงใหญ่เพื่อสร้างลานกีฬาสำหรับเด็ก ๆ ส่งเสริมสร้างกำลังใจให้
เด็กเล่นกีฬา เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและเธอเองก็จะมีรายได้ด้วย แต่ค่าใช้จ่าย
ในการก่อสร้างสูงมากจึงคิดว่าไม่น่าจะเป็นจริงได้ เวลานี้เธอมีเพียงแม่
และบ้านที่ยังสร้างไม่สมบูรณ์ ดังนั้นจึงยังกลับบ้านไม่ได้

ไอรินเริ่มมองไม่เห็นอนาคตที่เคยวาดหวังเพราะแม้จะทำงานมา
ยาวนาน มีรายได้ดีแต่ก็ไม่เหลืออะไรเพราะต้องดูแลช่วยเหลือคนอื่น
เวลานี้สุขภาพของเธอเริ่มไม่เหมาะที่จะทำงานเป็นพี่เลี้ยงเด็กที่ต้องการ
ความรับผิดชอบสูง แต่ก็ยังต้องทนทำต่อไปเพราะไม่มีต้นทุนทำอย่างอื่น
ได้ ในวันที่มีอายุ ๖๐ ปี ไอรินคงทำงานเลี้ยงเด็กไม่ไหว เพราะสายตาเริ่ม
พร่าพรายและเรียวแรงก็ถดถอย

ไอรินได้ข้อสรุปให้กับตัวเองว่า เวลานี้เธอไม่มีใครที่จะพึ่งพาได้
จึงต้องดูแลตนเอง ล้มไม่ได้ เธอไม่เคยใช้เงินฟุ่มเฟือย ซื้อเสื้อผ้า หรือ

ไปเที่ยว ภาระหน้าที่ที่แบกรับมานานทำให้เธอหาความสุขให้ตนเองไม่ได้
ช่วงหนึ่งเธอเคยนอนไม่หลับ แต่ตอนนี้ได้เริ่มเรียนรู้การปล่อยวางและทำใจ
ให้เบาลง เธอรู้สึกภูมิใจในอาชีพลูกจ้างทำงานบ้าน ดูแลเด็ก ที่ทำให้เธอมี
รายได้จนสามารถดูแลช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวและเพื่อน ๆ บางครั้ง
เธออดถามตัวเองไม่ได้ว่าทำได้อย่างไรในช่วงเวลาที่ผ่านมา ในการ
แบกรับภาระดูแลทั้งการร่างกายและจิตใจของคนรอบข้าง และเธอรู้ว่า
ตลาดใดที่ร่างกายยังเอื้ออำนวย เธอยังจะพยายามทำหน้าที่นี้ต่อไป

I would
and guarantee
employee
a quality
work.

like to inform
arantee this
e that she has
ty person of

มาลี แนนนี่ ที่เก่งที่สุด

จินกนา เอกเอี่ยมณิ

มาลี เป็นลูกชานาจากจังหวัดนครราชสีมา ครอบครัวเธอมีพี่น้องหลายคน ลูก ๆ จึงต้องทำงานหาเงินเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ เมื่ออายุ ๑๘ ปี ได้เดินทางมาทำงานที่กรุงเทพฯ โดยเป็นผู้ช่วยพี่สาวทำงานบ้าน เมื่อได้เรียนรู้การทำงานบ้านเธอก็แยกไปทำงานกับนายจ้างคนใหม่ การเป็นเด็กสาวทำให้มาลียากมีเพื่อน มีสังคม และได้เล่นสนุก เธอจึงเปลี่ยนไปทำงานในโรงงาน ทำให้ได้พบว่าค่าแรงรายวันที่เธอได้รับหลังจากจ่ายค่าเช่าบ้าน ค่าอาหารและค่าเดินทางแล้ว แทบจะไม่มีเงินเหลือพอส่งให้ที่บ้าน ซ้ำร้ายบางเดือนยังต้องขอเงินจากพี่สาว ทำให้เธอตัดสินใจกลับมาเป็นลูกจ้างทำงานบ้านอีกครั้ง และได้ทำต่อเนื่องมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งรวมเวลาได้ราว ๓๐ ปี

งานส่วนใหญ่ของมาลีมักจะเป็นการดูแลเด็กให้กับครอบครัวชาวต่างชาติที่มาทำงานในประเทศไทย วันเวลาผ่านไปมาลีได้สะสมประสบการณ์ในการดูแลเด็กจนนายจ้างหลายคนออกจดหมายรับรองว่ามาลีเป็นพี่เลี้ยงเด็กที่ดีเยี่ยม และมีการบอกต่อกันระหว่างเพื่อน ทำให้มาลีได้งานเป็นพี่เลี้ยงเด็กตลอดมา สำหรับมาลีการเป็นพี่เลี้ยงเด็กเป็นงานที่มีเสน่ห์หลายอย่าง ซึ่งแปรเปลี่ยนไปตามช่วงอายุ ในช่วงวัย ๒๐ ต้น ๆ เธอชอบงานนี้เพราะประหยัดทั้งค่าเช่าบ้านและค่าอาหาร ทำให้มีเงินส่งให้ที่บ้านมากกว่าการทำงานอื่น ๆ ตอนที่อยู่ในช่วงอายุ ๓๐ เธอเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวที่ต้องเลี้ยงดูลูกชาย ๒ คน เพียงลำพัง รายได้จากการทำงานดูแลเด็กทำให้เธอสามารถดูแลลูกของเธอให้มีกิน มีใช้ และได้เรียนหนังสือ นอกจากนี้

เธอยังได้เดินทางติดตามครอบครัวเจ้านายไปในดินแดนต่าง ๆ ที่เธอไม่เคยคิดฝันทั้งในและต่างประเทศ การเดินทางทำให้เธอมีความสุขและได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ถึงแม้จะเหน็ดเหนื่อยในการดูแลน้องมากกว่าอยู่บ้าน การได้รับเกียรติตามสมควรจากนายจ้าง ความรัก ความเอาใจใส่สอบถามการทำงานแต่ละวันว่าเหนื่อยไหม น้องดื้อหรือเปล่า ก็ทำให้เธอมีความสุขเพิ่มขึ้น บ่อยครั้งก็รู้สึกเอบอ้มจากนายจ้างที่ให้เกียรติ เห็นคุณค่าการทำงานของเธอ บางคนต้องการให้เธอติดตามไปดูแลลูกในประเทศที่ย้ายไปหรือแนะนำมาให้กับเพื่อน ๆ ว่า มาเป็นเนนนี่ที่เก่งที่สุด หรือที่น้องผูกพันกับมาลีจนไม่อยากย้ายไปกับพ่อกับแม่ แต่พออยู่กับเธอที่เมืองไทย ถ้อยคำเหล่านี้เป็นเหมือนน้ำทิพย์ชโลมจิตใจ ทำให้ทำงานต่อไปอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย

ถึงมาลีจะมีความสุขมากกับการเป็นพี่เลี้ยงเด็ก แต่ก็มีความเบื่อหน่าย ความทุกข์ก็มาเยือน เมื่อนายจ้างชาวต่างชาติซึ่งมีช่วงเวลาดำรงตำแหน่งเมืองไทยแค่ ๒-๓ ปี ต้องโยกย้ายไปประเทศอื่นความรู้สึกดี ๆ ที่มีต่อกันทำให้เกิดความผูกพันและต่างต้องเสียใจที่ต้องจาก แล้วมาลีก็ต้องเริ่มงานกับนายจ้างใหม่ ต้องปรับตัว ปรับความเคยชินให้ถูกใจครอบครัวใหม่ สำหรับมาลีการเลี้ยงลูกคนอื่น ยากกว่าการเลี้ยงลูกของตัวเองมากทีเดียว เพราะไม่สามารถเลี้ยงตามแบบของเธอได้ ต้องเลี้ยงตามแบบที่พ่อแม่ต้องการ และต้องทำให้เด็กมีความสุขที่จะอยู่กับเราด้วย ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทักษะหลายอย่าง ตัวอย่างเช่นเคยมีพ่อแม่ต้องการให้ลูกกินผักนี้กับไข่ต้มเป็นอาหารเช้า แต่น้องไม่ชอบไม่ยอมกิน มาลีเกรวว่าน้องจะหิวมากที่โรงเรียน จึงเตรียมหาอาหารอย่างอื่นที่น้องชอบ แต่พื่อน้องขึ้นกรานว่า ถ้าไม่กินก็ปล่อยให้หิวจะได้รู้ว่าต้องกินสิ่งที่เตรียมไว้ให้ ไม่ใช่เลือกกินตามใจ ซึ่งมาลีไม่เห็นด้วย และพยายามอธิบายแต่ก็ไม่มีใครรับฟัง มาลีจึงต้องทำตาม เพราะเขาเป็นพ่อแม่

มาลีทำงานดูแลเด็กให้ครอบครัวหนึ่งนานถึง ๖ ปี แต่นายจ้างไม่เคยเพิ่มเงินเดือนให้เลย และเธอก็ไม่เคยร้องขอเพราะมีความสุขที่ได้ดูแลลูกของนายจ้าง แต่ความสุขของเธอเริ่มหายไป เมื่อนายจ้างตัดสินใจส่งน้องไปเข้าโรงเรียนที่บ้านเกิด เพื่อตัดปัญหาที่จะต้องย้ายโรงเรียนตามพ่อแม่ไปทุก ๒-๓ ปี เมื่อไม่มีน้องต้องดูแลนายจ้างจ่ายเงินเดือนให้มาลีน้อยลงกว่าที่เคยได้ เมื่อแกว่สอบถาม ก็ได้คำตอบว่าแกว่ไม่ต้องเลี้ยงน้องไม่ได้ทำอะไรแล้วก็ไม่ควรจะได้เงินเดือนเท่าเดิม ทำให้มาลีเสียใจมากเพราะเธอเองไม่เคยคิดเอาเปรียบนายจ้างเพราะเมื่อไม่ได้เลี้ยงน้อง มาลียังทำงานทุกอย่าง ทั้งทำความสะอาดบ้าน ซักผ้า รีดผ้า ทำกับข้าวทั้งที่ก่อนหน้านี้ไม่เคยต้องทำ แต่นายจ้างก็ยังไม่พอใจ การได้รับเงินเดือนน้อยลงทำให้เสียใจแต่สิ่งที่ทำให้เสียใจยิ่งขึ้นคือ การที่นายจ้างไม่พูดคุยและปรึกษาเธอเพื่อหาทางออกที่พอใจร่วมกัน โดยมาลีอาจจะเสนอลดเวลาทำงานลงเหลืออาทิตย์ละ ๓ วัน แล้วไปหาบ้านอื่นทำเพิ่มอีก ๓ วันก็ได้

เสนห์ของการเป็นพี่เลี้ยงเด็กลดลงและเกือบจะต้องทำให้มาลีต้องออกจากอาชีพนี้ คือการต้องเลือกระหว่างเด็กที่เรารักและต้องรับผิดชอบตามหน้าที่การงานกับเด็กที่เรารัก เพราะเป็นลูกของเรา มาลีใช้เวลาไปมากในการทำงานเป็นพี่เลี้ยงเด็ก ทำให้เธอต้องส่งลูกชายทั้ง ๒ คนให้ญาติที่โคราชช่วยดูแลโดยไปเยี่ยมลูกเดือนละ ๒ ครั้ง แต่มีหลายครั้งที่นายจ้างมีธุระในวันเสาร์-อาทิตย์ และขอให้มาลีมาดูแลลูกของตน มาลีเคยบอกนายจ้างว่า เด็กใช้เวลาอยู่กับเธออาทิตย์ละ ๕ วันแล้ว ที่เหลืออีก ๒ วันพ่อแม่ควรรับผิดชอบดูแลบ้าง เธอพยายามหาทางออกด้วยการให้เพื่อนที่ดูแลเด็กได้ดีมาช่วยดูแล แต่ก็ไม่ถูกใจทั้งนายจ้างและน้อง ทำให้มาลีต้องพิณสณญากับลูกของเธอ และรู้ว่าลูกเสียใจ เพราะพวกเขายังเด็ก ยังไม่เข้าใจเหตุผลและความจำเป็นของแม่ เธอเองก็เสียใจไม่น้อยกว่าลู ยังยามที่ลูก

ของเธอล้วนต้องการอ้อมกอดของแม่ที่อยู่ไกล มาลีเคยนอนร้องไห้และอด
นึกน้อยใจชีวิตของคนที่ไม่มีเงินมากพอที่จะได้อยู่ดูแลลูก ได้เฝ้าดูลูกเติบโต
ขึ้นมาอย่างมีความสุข แทนที่จะต้องทำงานดูแลเลี้ยงลูกคนอื่น แต่เมื่อ
ตื่นขึ้นมายามเช้า มาลียิ่งทำหน้าที่ของตัวเองต่อไปให้ดีที่สุด ทุกวันนี้เธอมัก
ปฏิเสธการติดตามไปเลี้ยงดูลูกของนายจ้างในต่างประเทศ แม้ว่าจะทำให้เธอ
ไม่ต้องหาเงินใหม่ และได้มีโอกาสเปิดหูเปิดตาในต่างแดน รวมถึงได้ค่าจ้าง
เพิ่มสูงขึ้น เพียงเพราะเธอไม่ต้องการที่จะต้องอยู่ห่างไกลไม่เห็นหน้าลูก
นานนับปี

เวลานี้มาลีอายุได้ ๕๐ ปี ยังคงเป็นพี่เลี้ยงเด็ก งานที่เปิดโอกาส
ให้เธอได้พัฒนาตนเอง สร้างทักษะ และเพิ่มพูนความสามารถให้จัดการ
สถานการณ์และรับมือกับผู้คนได้ทุกรูปแบบ การดูแลเด็กทำให้เธอใจเย็น
และสามารถใช้ศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ ทุกวันนี้ เธอสามารถทำให้นาย
จ้างยอมรับได้ว่า การดูแลเด็กให้ได้ดีและมีคุณภาพ ทั้งพ่อแม่และเธอ
จะต้องมีเวลา การทำงานเริ่มเป็นระบบและง่ายขึ้น แต่ในวัย ๕๐ เร็วแรงของ
มาลีเริ่มน้อยลง ไม่คล่องตัวที่จะวิ่งตามเด็กไปทั่วบ้าน ไม่มีแรงพอที่จะยก
รถเข็นเด็กขึ้นลงรถไฟฟ้า พร้อมกับสะพานกระเป๋าคาดที่เต็มไปด้วยขวดนม
ขวดน้ำ ผ้าอ้อม ของกินเล่น เพื่อพาเด็กไปเดินเล่นพักผ่อนที่สวนสาธารณะ
มาลีเริ่มครุ่นคิดว่า เธอควรจะต้องหยุดงานที่เธอรักและเริ่มทำมาตั้งแต่
วัยสาว เพื่อชดเชยเวลาให้กับครอบครัวของเธอ เธอแน่ใจว่าจะมีคน
ที่หลงเสน่ห์ของการเป็นพี่เลี้ยงเด็กก้าวเข้ามาแทนเธออย่างแน่นอน

พี่สุ ชีวิตนี้มีพร้อม เพียงต้องการสังคมที่เท่าเทียม

ปานจิตต์ แก้วสว่าง

พี่สุ เกิดที่อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นลูกสาวคนโตมีน้องสาวและน้องชายสองคน ตอนเด็ก ๆ แม้ตัวค่อนข้างเล็กก็ยังช่วยพ่อแม่ทำนาที่เช่าเขาทำ หลังเรียนจบชั้นประถมสี่ก็ต้องออกจากโรงเรียน ทั้งที่เรียนเก่งจนครูยินดีจะอุปการะส่งเสียให้เรียนต่อ แต่พ่อถามว่า ถ้าเธอไปแล้วใครจะอยู่ช่วยเลี้ยงน้อง ๆ จึงตัดสินใจเลิกเรียนเมื่ออายุเพียง ๑๐ ปี มาช่วยพ่อแม่ทำงานหาเงินให้น้อง ๆ ได้เรียน

งานแรกของสุคือช่วยเลี้ยงลูกและทำงานบ้านให้ครูในโรงเรียนที่เธอลาออกมา ได้เงินเดือน ๕๐ บาท หลังจากทำได้ ๒ ปี เธอก็ล้มป่วยแทบเอาชีวิตไม่รอดจากโรคตับอักเสบ ครูพาเธอไปส่งบ้าน ต้องใช้เวลารักษาตัวอยู่นานมาก เมื่ออาการดีขึ้น ครูก็ขอให้กลับไปช่วยทำงานบ้านเลี้ยงลูกให้อีก แต่ครั้งนี้ พ่อแม่ของสุไม่ยอมให้ไปทำงานที่บ้านครูอีกแล้วโดยพ่อบอกว่ายามดึกก็ใช้ ยามกลางวันไม่รักษา ไม่ดูแลเป็นเรื่องผิดวิสัยของคนที่ดีต่อกัน

เมื่อสุอายุได้ ๑๓ ปี เพื่อนในหมู่บ้านชวนไปกรุงเทพฯ เพื่อทำงานบ้านและเลี้ยงลูกแฝดให้อาจารย์มหาวิทยาลัย เธอทำงานนี้ราว ๓ ปีก็กลับบ้านไปช่วยพ่อแม่ทำนาได้ร่วมปี แล้วเข้ามาทำงานที่กรุงเทพฯ อีกครั้ง เพราะเห็นความลำบากของครอบครัว ครั้งนี้เธอได้งานเป็นพี่เลี้ยงเด็กให้กับครอบครัวเจ้าของโรงพิมพ์ จัดพิมพ์หนังสือเพลงสากล หนังสือศาลาคนเศร้า นิติสารแพร่ชื่นดารามในช่วงยุคโก๋หลังวัง เมื่อเสร็จจากงานบ้านและส่งเด็กไปโรงเรียนแล้วสุยังไปช่วยคนงานในโรงพิมพ์ที่ต่างเรียกเธอว่าไอ้ตัวเล็ก การช่วยงานที่โรงพิมพ์ทำให้เธอมีโอกาสดำเนินหนังสือเพลงสากล ช่วยจัดฉากถ่ายรูป ได้พบนักร้อง นักแสดงหลายคนที่มาถ่ายแบบลงปก

หนังสือ ไปสเตอร์ ช่วงเวลา ๔ ปีนี้ จึงเป็นช่วงเวลาที่แตกต่างกัน
ให้แกชีวิตที่ย่างก้าวเข้าสู่วัยรุ่น และได้สร้างแรงบันดาลใจให้อยากเรียนภาษา
อังกฤษ จนไปหาซื้อตำราเรียนพูดอังกฤษ ๗๙ ชั่วโมงด้วยตนเอง

เมื่อมีโครงการนิพนธ์ที่ต้องการสร้างงานในชนบทช่วง พ.ศ. ๒๕๑๘
สมัยรัฐบาลจอม ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช สุ ได้กลับไปทำงานรับจ้าง
ในหมู่บ้าน แต่ชีวิตครอบครัวก็ยังไม่ดีขึ้น จึงตัดสินใจกลับมาหางานที่
กรุงเทพฯ อีกครั้ง โดยเลี้ยงลูกให้อาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีสามีเป็นคน
อเมริกัน เมื่อเสร็จจากงานบ้านและพาเด็กเข้านอนแล้ว สุ ก็ออกไปรับจ้าง
ทำงานล้างจานในร้านอาหาร ได้ค่าจ้างวันละ ๑๕ บาท โดยทำงานตั้งแต่
สามทุ่มถึงเที่ยงคืน เพื่อนที่ทำงานด้วยกันแนะนำให้เธอลองไปสมัครงาน
บ้านจอยครอบครัวชาวต่างชาติในย่านสุขุมวิท

ความฝันของสุ คืออยากทำงานบ้านคนต่างชาติ คนในหมู่บ้านที่
ทำงานบ้านอยู่กับครอบครัวฝรั่งเคยบอกกับสุว่าต้องรู้ภาษาอังกฤษและ
เรียนจบมัธยมสาม เธอจึงมุ่งมั่นฝึกฝนเรียนภาษาอังกฤษจากตำราด้วย
ตนเอง ฝึกพูดอัดเทป เปิดฟังซ้ำไปมา จนกระทั่งได้ไปสัมภาษณ์งานกับชาว
เกาหลี ที่เป็นครูสอนศาสนา เธอได้ทำงานและพักกับครอบครัวนายจ้างที่
อนุญาตให้ไปเรียนภาษาอังกฤษช่วงเช้าที่โบสถ์ เมื่อนายจ้างชาวเกาหลี
ย้ายไปสอนศาสนาให้ชนเผ่าบนดอยที่จังหวัดเชียงใหม่ เธอก็ได้ตามไป
ทำงานด้วยจนกระทั่งนายจ้างเดินทางกลับประเทศ หลังจากนั้นก็ได้ทำงาน
ใหม่กับครอบครัวชาวอเมริกันที่มีภรรยาเป็นคนไทย

สุ มีเป้าหมายว่าจะทำงานบ้านกับครอบครัวที่ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อ
พัฒนาทักษะความรู้ด้านภาษา เธอได้งานใหม่กับนายจ้างชาวสวิสที่พูด
ภาษาอังกฤษและเยอรมัน สุคิดว่าในวัยเพียง ๑๙ ปี เธอได้ประสบความสำเร็จ
สำเร็จในการงานสมดังที่ตั้งใจ เมื่อทำงานได้ราวปีกว่า ๆ นายจ้างก็ต้องย้าย
กลับประเทศสวิตเซอร์แลนด์ สุเองเพิ่งแต่งงานได้สองเดือนจึงไม่คิดว่าจะได้
ติดตามนายจ้างไปทำงานที่เมืองซูริก เพราะนายจ้างได้ให้หัวหน้าแม่บ้านไป

ช่วยจัดเตรียมบ้านให้ก่อนราวสามเดือน แต่เมื่อถึงเวลาหัวหน้าแม่บ้านไปไม่ได้ จึงเสนอให้สุไปแทน หลังจากใช้เวลาไตร่ตรองเรื่องค่าตอบแทนที่จะเพิ่มจากเดือนละ ๒,๕๐๐ บาท เป็น ๗,๐๐๐ บาท เธอจึงตัดสินใจเดินทางไปทำงาน เมื่อครบสามเดือน นายจ้างก็ขอให้อยู่ช่วยต่อ และขยายต่อมา เป็น ๒ ปี โดยนายจ้างให้เธอกลับมาเยี่ยมบ้านได้ทุก ๆ หกเดือน

เมื่อเดินทางกลับเมืองไทย สุได้ทำงานใหม่ที่อนุญาตให้สามีของสุ มาพักอยู่ด้วยกันได้ สามีของสุทำงานเป็นคนส่งหนังสือ หลังจากทำงาน มาเป็นเวลา ๒ ปี นายจ้างได้ให้ความไว้วางใจและเริ่มสังเกตว่า สุซึ่งแต่งงาน มานานแล้วแต่ยังไม่มีลูก จึงช่วยพาไปทำกิฟต์ จนกระทั่งเธอตั้งครรภ์ และให้กำเนิดลูกชายเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สุเองไม่ได้ดูแลลูกอย่างใกล้ชิด เพราะ ต้องติดตามนายจ้างที่ย้ายไปประเทศสิงคโปร์และเยอรมัน ราว ๓ ปี และอีก ๔ ปี ในประเทศโปแลนด์ โดยสามีและแม่เป็นคนเลี้ยงดูดูแลลูกชาย ช่วงเวลาที่ ทำงานรู้สึกผูกพันกับครอบครัวนายจ้าง โดยเฉพาะกับลูก ๆ ของ นายจ้างที่เธอดูแลเหมือนเลี้ยงลูกชายของเธอเอง ขณะที่อยู่ต่างประเทศ นายจ้างมอบเงินส่วนหนึ่งให้สุซื้อบ้านในกรุงเทพฯ และเธอผ่อนชำระจนหมดในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ สุเคยมีนายจ้างที่ย้ายกลับประเทศและได้มอบ รถยนต์ให้เธอใช้ ต่อมาสุได้ทำงานกับครอบครัวชาวอเมริกันและได้ไป ทำงานในอเมริกาเป็นเวลา ๕ ปี เธอได้รับใบอนุญาตทำงานบ้านดูแลเด็ก แต่เมื่อต่อใบอนุญาตใหม่กลับเปลี่ยนให้เป็นคนดูแลผู้สูงอายุ สุจึงตัดสินใจเดินทางกลับเมืองไทย

การทำงานเป็นแม่บ้านในแต่ละวัน สามีหน้าที่เตรียมอาหารให้ลูก ๆ ของนายจ้าง พาไปส่งและรับจากโรงเรียนโดยเดินหรือขับรถไปด้วยตนเอง ช่วงระหว่างวันเธอทำความสะอาดดูบ้าน ซักผ้ารีดผ้า และไปตลาด บางครั้งก็พาลูกนายจ้างใส่รถเข็นหรือแบกขึ้นหลังไปด้วย ตอนค่ำพาเด็ก ๆ เข้านอนจนกว่าจะหลับ ลูกนายจ้างบางคนติดเธอมาก ไม่สบายก็เรียกหาแต่

เธอ มีครอบครัวหนึ่งที่ลูกไม่สบายและได้โทรศัพท์ทางไกลขอให้เธอไปช่วยดูแลลูกที่สิงคโปร์ หลายครอบครัวยังคงมีการติดต่อกัน บางครอบครัวก็ส่งตัวเครื่องบินให้สุได้กลับไปเยี่ยมเยียนพวกเขา

สุขชอบชีวิตสันโดษ จึงอยู่คนเดียวได้โดยไม่รู้สึกเหงาในการใช้ชีวิตที่ต่างประเทศ โลกของเธอมีแต่ความผูกพันกับครอบครัวจนนายจ้างและเด็ก ๆ จนบางครั้งก็ลืมไปว่าตัวเองยังมีครอบครัวและลูกที่เมืองไทย

เมื่อกลับเมืองไทยสุได้รู้จักกับเครื่อง่ายลูกจ้างทำงานบ้านในประเทศไทย และได้เข้าเป็นสมาชิกราวปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ทำให้รู้จักเพื่อนใหม่หลายคน ด้วยความเป็นคนอ่อนไหวง่ายและมีความจริงใจกับเพื่อน ๆ เมื่อถูกทำร้ายกล่าวโทษจากคนที่เธอไว้น้ำใจเชื่อใจ จึงทำให้จิตใจซึมเศร้าจนอยากฆ่าตัวตาย สุเห็นว่าชีวิตการทำงานที่ผ่านมามีทำให้เธอมีครบทุกอย่างแล้ว มีทั้งบ้านและที่ดินมากพอที่จะอยู่ได้โดยไม่ต้องทำงานต่อไป และเริ่มรู้สึกว่าทรัพย์สินมรดกที่มีอยู่กลายเป็นภาระ โชคดีที่สุมีสามีและลูกชายที่เข้าใจ ช่วยประคับประคองให้เธอค่อย ๆ หลุดออกจากอารมณ์เศร้าหมอง โดยทุกวันหยุดทั้งสองจะพาเธอไปวัด ไหว้พระ นั่งสมาธิ สวดมนต์ และฟังคำสอนของหลวงพ่อบุชา

สุ ในวัย ๕๘ ปี ยังคงทำงานเป็นแม่บ้านให้ครอบครัวชาวอเมริกัน มีสัญชาติต่าง ๓ ปี โดยเดินทางเข้าไปเียนกลับ ไม่ได้อาศัยอยู่บ้านนายจ้างอีกแล้ว ลูก ๆ ของนายจ้างโตเป็นวัยรุ่น ไม่ต้องพาเข้านอน สุยังไม่คิดเรื่องการหยุดทำงานเกษียณตนเอง สิ่งที่เธอรู้สึกเสียดายก็คือการได้เห็นความเหลื่อมล้ำ และปัญหาชนชั้นในประเทศไทยที่ยอมปล่อยให้คนบางกลุ่มมีอภิสิทธิ์ทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่สนใจว่าจะส่งผลกระทบต่อส่วนรวม เธออยากเห็นความมีระเบียบ และให้ทุกคนเคารพกัน มองว่าทุกคนสำคัญเท่าเทียมกันเหมือนที่เธอได้พบเห็น ในช่วงเวลาที่ใช้ชีวิตในต่างประเทศ

ผู้ปกครองต้องเข้าใจ
ใจตัวเองบ้าง

๒๕๖๖ ปี ๑๐๐ ปี
ที่ ๑๐๐

ดอกไม้พุ่มงาม

จินตนา เอกเอี่ยมผิ

ดอกไม้ เป็นสาวชาวพม่าที่เข้ามาอยู่เมืองไทยตั้งแต่อายุ ๑๖ ปี ตอนที่ตัดสินใจจากครอบครัวอันเป็นที่รักมา เธอแทบจะไม่รู้จักเมืองไทยเลย รู้แต่ว่าหญิงสาวหลายคนในหมู่บ้านที่ไปทำงานเมืองไทยจะกลับมาพร้อมกับเสื้อผ้าแสนสวย ซึ่งเด็กสาวอย่างเธออยากเป็นเจ้าของ แล้วยังมีเงินทองให้พ่อแม่ไว้ใช้สอยจำนวนมาก จึงไม่ยากที่เธอจะตัดสินใจตามพี่ ๆ มาเมืองไทย เธอทำงานรับจ้างทั่วไปอยู่ช่วงสั้น ๆ จากนั้นก็เริ่มทำงานบ้าน และทำมาจนถึงทุกวันนี้เป็นเวลานานกว่า ๓๐ ปีแล้ว ช่วงแรกเธอไม่มีความสุข คิดถึงบ้าน และเหงา เพราะต้องแยกกันอยู่กับเพื่อน ๆ เธอจึงเลือกงานดูแลเด็กเพราะรักเด็ก และคิดว่าเด็กคงช่วยให้หายเหงา และหายคิดถึงบ้านได้บ้าง บางครั้งเมื่อเธอรู้สึกถูกชะตากับเด็กก็ตกลงรับงานทั้งที่เงินเดือนน้อยกว่าอีกงานหนึ่ง

แต่ความรัก ความผูกพันที่ดอกไม้มีให้กับน้อง ๆ บางครั้งก็ทำให้งานของเธอมีปัญหา พ่อแม่บางคนรู้สึกกังวลที่เด็กรักและติดเธอมาก จนสั่งห้ามไม่ให้เธอมาพบเด็กในวันอาทิตย์ หรือ วันหยุด เพื่อเด็กจะได้ใช้เวลาอยู่กับพ่อแม่บ้าง จนดอกไม้ต้องบอกกับนายจ้างของเธอว่า ฉันก็แค่ลูกจ้างที่รักลูกของคุณ ยังไงน้องก็เป็นลูกของคุณ ฉันไม่มีทางเอาลูกไปจากคุณได้ คุณไม่ต้องกังวล ขณะเดียวกันก็มีพ่อแม่บางคนที่ทำให้ประโยชน์จากความรักที่ดอกไม้มีให้เด็ก ๆ เรียกเธอมาช่วยดูน้องในวันหยุดของเธอ โดยอ้างว่ามีธุระจะต้องออกไปนอกบ้าน พอหลายครั้งดอกไม้ก็เริ่มคิดถึงวันหยุดพักผ่อน และเงินพิเศษ ที่ไม่เคยได้รับ แต่เธอก็ไม่เคยคิดจะลาออก เพราะเป็นกังวลว่าพี่เลี้ยงที่มาใหม่อาจจะดูแลน้องไม่ดี

การเลี้ยงเด็กสำหรับดอกไม้ไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องมีใจรักเด็กและไม่ทำงานแค่ตามหน้าที่ เธอเคยพบเด็กที่ไม่ยอมพูดด้วย ไม่ยอมให้ถูกตัว ต้องใช้เวลานานกว่าจะทำให้เด็กรักและไว้วางใจ แต่ถึงดอกไม้จะใช้เวลาความรักเป็นพื้นฐานในการทำงาน ก็เชื่อว่าไม่มีปัญหา บ่อยครั้งที่น้องร้องไห้ เพราะอยากกินนมที่พ่อแม่สั่งห้ามโดยบอกว่าไม่มีประโยชน์ แต่ดอกไม้ไม่มีอำนาจที่จะสั่งน้องได้เช่นนั้น เธอมีแต่ความรักจึงต้องคิดหลายต่อหลายวิธีที่จะทำให้ให้น้องหยุดร้องไห้และกลับมายิ้มได้เหมือนเดิม บางครั้งต้องแอบเอานมให้น้องไม่ใช่เพราะอยากให้น้องรักเธอมากกว่าพ่อแม่ แต่เธอทนไม่ได้จริงๆ ที่เห็นน้องร้องไห้ไม่หยุด

ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีดอกไม้ได้ดูแลเด็กหลายคน แม้จะทุ่มเทความรักให้เด็ก ๆ และดูแลเด็ก ๆ อย่างเต็มที่ ก็เคยต้องเสียใจเพราะคำพูดของ เด็ก ๆ เหมือนกัน และมีเหตุการณ์สองครั้งที่เธอไม่เคยลืม ครั้งแรก เด็กพาเพื่อน ๆ มาบ้านและบอกกับเพื่อนว่าเธอเป็นเมด (maid คนรับใช้) เธอรู้สึกเสียใจมาก เพราะคิดว่าสำหรับน้องเธอน่าจะเป็นได้มากกว่าคนรับใช้ในบ้าน และอีกครั้งเด็กผู้ชายที่เธอได้ทุ่มเทดูแลอย่างเต็มที่ ดำเธอว่าเป็นหมา และย้ำว่าเป็นหมาดำ เพียงเพราะจิตใจที่เธอบอกให้หยุดเล่น เนื่องจากถึงเวลาเข้านอน เธอยอมรับว่าเป็นครั้งแรกที่รู้สึกโกรธและต้องใช้ความพยายามอย่างมากเพื่อควบคุมอารมณ์ของเธอ

ถึงวันนี้การทำงานดูแลเด็ก ๆ ได้ผ่านมาแล้วเกือบ ๔๐ ปี ดอกไม้คิดว่าตนเองโชคดี ที่ส่วนใหญ่ได้พบเจอแต่เรื่องดีๆ ทำให้มีกำลังใจที่จะทำงานที่เธอรักนี้ต่อไป แม้ว่าจะไม่มีภาระต้องส่งเงินให้ที่บ้านแล้วก็ตามหลายครอบครัวได้สร้างความประทับใจ และกลายเป็นน้ำหล่อเลี้ยงจิตใจให้ทำงานได้อย่างมีความสุข เช่น ครอบครัวชาวอินเดียที่มีลูกสาวช่างพูดที่ดอกไม้ได้ดูแลตั้งแต่อายุ ๓ ขวบเธอทุ่มเททุกอย่างเพื่อดูแลน้องที่เธอรักมาก เพื่อให้น้องมีความสุข มีรอยยิ้ม มีเสียงหัวเราะ และเติบโตอย่าง

สวยงาม ตลอดเวลาที่ดูเธอแทบจะไม่เคยละสายตาค้นน้องเลย เธอรู้สึก
ใจสลายเมื่อครอบครัวของน้องต้องย้ายไปประเทศอื่น ทุกวันนี้ดอกไม้ยัง
คงถามข่าวคราวของน้องอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทุกครั้งที่รู้ว่าน้องติดต่อนมา
เธอจะต้องรีบติดต่อกลับไป เพราะกังวลว่าน้องจะเจ็บป่วย หรือมีทุกข์ร้อน
อะไร และมีอะไรจะช่วยน้องได้บ้าง เมื่อไม่นานมานี้ครอบครัวของน้องได้มา
เที่ยวเมืองไทย ดอกไม้ดีใจมากที่ได้พบน้องที่ได้เติบโตเป็นสาวน้อย และ
ยิ่งดีใจที่สุด เมื่อน้องนำตุ๊กตาหมีลายจุดจากการ์ตูนเรื่องโปรดของน้อง
ที่ดอกไม้ซื้อให้เป็นที่ระลึกก่อนจากกันมาด้วย ถึงแม้จะดูเก่ามากแล้วแต่น้องก็
ยังเก็บมันไว้ข้างตัวอย่างดีตลอดเวลา เพียงแค่นี้ก็ทำให้ดอกไม้มีความ
สุขมาก ยังมีอีกครอบครัวหนึ่งที่เธอรักถึงอย่างมีความสุข ทุกวัน
ก่อนที่นายผู้ชายจะไปทำงานเขาจะหอมแก้มบอกรักเมียและลูก วันหนึ่ง
น้องบอกกับพ่อว่าต้องหอมแก้มและบอกรักดอกไม้ด้วย เพราะดอกไม้ก็
เป็นคนในครอบครัวเหมือนกัน เพียงแค่นี้ก็ทำให้ดอกไม้เบิกบานมี
ความสุขเป็นอย่างยิ่ง

ดอกไม้มีความประทับใจต่องานพี่เลี้ยงเด็กอย่างลึกซึ้ง และเห็นว่า
ถึงแม้จะไม่ใช่งานที่ดีที่สุดแต่ก็เป็นงานที่เธอรักที่สุด สิ่งที่ดีที่สุด คือการได้
พบน้อง ได้ดูแลน้อง และได้รักน้องหมดหัวใจ ถึงจะต้องเสียใจเมื่อถึงเวลาที่
ต้องแยกจากน้อง แต่ระหว่างทางมันคือความสุข ดอกไม้ช่างโชคดี
เหลือเกินที่สามารถทำให้งานที่เธอทำเพื่อหารายได้กลายเป็นสิ่งที่สร้าง
ความสุขให้แก่ชีวิตของเธอ ดอกไม้ยังคงหวังว่าจะมีเด็กอีกหลายคนผ่าน
เข้ามาเพื่อรอรับความรัก ความเอาใจใส่จากเธอ และขณะเดียวกันก็ช่วย
เติมเต็มความสุข เพิ่มคุณค่าและความหมายของชีวิตให้กับเธอซึ่งเป็น
ดอกไม้ที่งดงาม

Network
of Domestic Workers

ความหวัดหว้งของนำ

ปานจิตต์ แก้วสว่าง

นำ เป็นหญิงชาวปะโอ อาศัยอยู่ในเมืองพะอัน รัฐกะเหรี่ยง ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศพม่าหรือเมียนมาร์ในปัจจุบัน เธอเป็นลูกคนที่สองในพี่น้องเก้าคน พ่อแม่ทำไร่ทำนา ได้เรียนหนังสืออยู่ไม่กี่ปีก็ต้องออกไปทำงานตั้งแต่อายุ ๑๕ ปี ในปีพ.ศ.๒๕๔๕ นำและเพื่อนสนิทอีกสามคน ดันดันทนลำบาก เดินทางข้ามชายแดนเข้ามาทางแม่สอดกับนายหน้าที่จัดพาคนมาทำงานในเมืองไทย นำและเพื่อน ๆ ถูกแยกไปทำงานกันคนละที่ โดยนำได้ทำงานที่ร้านขายกับข้าวในจังหวัดนครปฐมและนายหน้าที่พามาได้รับเงินเดือนสองเดือนแรกของเธอไปจนหมด

งานที่ร้านขายกับข้าวต้องตื่นตั้งแต่ตีสี่ นำต้องอดทนเป็นอย่างมากจนคิดอยากหนีออกจากร้าน เธอพยายามใช้โทรศัพท์หยอดเหรียญที่ใช้กันในเวลานั้นโทรติดต่อหาครอบครัวแต่ก็ไม่สำเร็จ ในช่วงแรก ๆ ที่มาทำงานต้องคอยหลบซ่อนเจ้าหน้าที่แรงงานของไทย เพราะเธอไม่มีบัตรอนุญาตทำงาน

พ่อที่เข้ามาทำงานก่อสร้างก่อนนำหนึ่งปีได้พยายามติดต่อสอบถามที่อยู่ของนำจากนายหน้า แล้ววันหนึ่งก็มารับเธอออกจากร้าน และพาไปทำงานบ้านย่านอ่อนนุชของหญิงไทยมีสามีเป็นชาวฝรั่งเศส ได้รับค่าจ้างเดือนละ ๑,๒๐๐ บาท นายจ้างผู้หญิงและลูก ๆ ช่วยกันสอนภาษาไทยทำให้她能สามารถพูดอ่านได้คล่องขึ้น และในเดือนที่สามก็ได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นเป็น ๑,๕๐๐ บาท งานในแต่ละวันของนำ คือกวาดบ้าน ถูบ้าน ล้างจานซามและทำกับข้าว โดยพักอาศัยอยู่กับนายจ้าง ๆ ได้พาเธอไปยื่นจดทะเบียนเพื่อขอบัตรสีชมพูที่มีเลว ๑๓ หลักใช้เป็นบัตรประจำตัวผู้ที่ไม่มีสัญชาติไทย เธอทำงานในบ้านหลังนี้ได้ปีกว่า พ่อก็เดินทางกลับบ้าน นำจึง

ลาออกไปทำงานในร้านอาหารแถวถนนพัฒนาการกับพี่ชาย แต่ทำอยู่ได้ไม่นานก็ลาออกเพราะคนงานส่วนใหญ่ในร้านอาหารเป็นผู้ชาย

นำไปทำงานบ้านแถวถนนสุขุมวิทแทนเพื่อนที่ต้องลาคลอดเป็นเวลา ๗ เดือน หลังจากเพื่อนกลับมา นำได้ตามเพื่อนอีกคนไปทำงานที่ร้านอาหารแถวซอยนานาได้ งานในร้านอาหารค่อนข้างหนักและเหนื่อยกว่างานบ้าน เธอจึงลาออกและเดินทางกลับบ้านไปดูแลพ่อที่กำลังป่วยเป็นโรคมะเร็งระยะสุดท้าย เนื่องจากเป็นลูกสาวที่พ่อรักมากที่สุด ในช่วงเวลาสี่ห้าปีเธอเดินทางไปมาระหว่างบ้านที่เมืองพะอันธ์กับกรุงเทพฯ จนกระทั่งพ่อจากไปเมื่อนำอายุได้ ๒๐ ปี

ในช่วงเวลานี้เองที่นำได้แต่งงาน สามีของนำเป็นชาวพะโอ และทำงานเป็นพ่อบ้านให้นายจ้างชาวสเปน โดยทำงานอาทิตย์ละสามวัน เธอคลอดลูกชายคนแรกเมื่ออายุ ๒๒ ปี นำได้เช่าที่พักอยู่กับครอบครัวไม่ไกลจากที่ทำงานบ้านนายจ้างมากนัก ขณะนี้ลูกชายของเธอเติบโตเป็นวัยรุ่นอายุ ๑๕ ปีแล้ว และได้เรียนหนังสือในโรงเรียนย่านพระโขนงเธออยากให้ลูกมีโอกาสได้เล่าเรียนจนได้รับปริญญา เพื่อจะได้ทำงานดี ๆ ไม่ต้องใช้แรงงานหนักเหมือนเธอเช่นพ่อแม่

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเพื่อนชาวเนปาลได้ชักชวนมาให้รู้จักกับเครือข่ายลูกจ้างทำงานบ้านในประเทศไทย จึงได้มีโอกาสเข้าร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ และโฮมเมต ทำให้รู้สึกอบอุ่นและมีกำลังใจ ทั้งยังได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิการได้รับความคุ้มครองของลูกจ้างทำงานบ้าน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับเพื่อน ๆ ในเครือข่าย และเพื่อน ๆ ในเครือข่ายฯ จะส่งข่าวบอกกันเรื่องงานพิเศษทำให้เธอได้ทำงานเพิ่มในวันหยุดทุกวันอาทิตย์

นำเห็นว่าตัวเองพูดภาษาอังกฤษไม่ค่อยได้ จึงได้ชวนเพื่อน ๆ มาเรียนภาษาอังกฤษกับครูสอนภาษาที่เคยสอนให้กับลูกนายจ้าง โดยเรียนกันทุกวันอาทิตย์ เป็นเวลาสองชั่วโมง ให้คำสอนครูคนละ ๑๐๐ บาท

แต่เรียนร่วมกันได้ราวสามเดือนก็ต้องหยุดไปเพราะไม่สะดวกเรื่องสถานที่
ทุกวันนี้มารับทำงานบ้านสองแห่งตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ โดย
แบ่งเวลาช่วงเช้าทำงานบ้านคนฝรั่งเศส นำนมเอเตอร์ไรค์รับจ้างจาก
บ้านพักของเธอไปบ้านนายจ้างแถวถนนนางลิ้นจี่ เธอได้รับค่าจ้างเดือน
ละ ๑๒,๐๐๐ บาท และช่วงบ่ายไปทำงานบ้านคนออสเตรเลีย แถวซอย
เย็นอากาศ ได้รับค่าจ้างเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท การที่ไม่ได้พักอยู่กับ
นายจ้างทำให้เธอมีอิสระ สามารถออกไปทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในวัน
หยุดทำงาน ได้พบปะเพื่อน้องชาวปะโอในงานบุญประเพณี บางโอกาสเธอ
และญาติ ๆ ก็เช่ารถตู้ไปเที่ยวทะเลบางแสน เพื่อน้องของเธอมาทำงานเป็น
ลูกจ้างในกรุงเทพฯ จนเกือบเป็นชาวกรุงเทพฯ กันไปหมดแล้ว

นับเป็นข่าวดีของนำและเพื่อน ๆ ที่กระทรวงแรงงานได้มีประกาศ
กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๕ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ.
๒๕๖๗ เพื่อให้การคุ้มครองแรงงานคนทำงานบ้านเหมือนแรงงานอื่น ๆ
โดยกำหนดชั่วโมงการทำงานและสิทธิต่างๆในฐานะแรงงาน พวกเธอคิดว่า
กิจกรรมการเคลื่อนไหวยของลูกจ้างทำงานบ้านในประเทศไทยและพันธมิตร
เครือข่ายลูกจ้างทำงานบ้านสากล และโฮมเน็ต มีส่วนในการช่วยผลักดัน
ให้เกิดประกาศฉบับนี้ นำและเพื่อน ๆ ที่ทำงานบ้านต่างวาดหวังว่า สักวัน
หนึ่งพวกเธอจะได้รับสิทธิเข้าถึงการประกันสังคม มีเงินใช้ในยามเกษียณ
เหมือนลูกจ้างงานอื่น ๆ และยิ่งเชื่อว่าประกาศฉบับนี้จะทำให้แรงงานข้าม
ชาติทำงานบ้านที่ได้รับค่าแรงต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำ และมีชั่วโมงการทำงาน
ที่ยาวนานหมดไปในไม่ช้า

ถึงวันนี้ นำ มีอายุ ๓๗ ปีแล้ว ได้ผ่านประสบการณ์อันยาวนาน
หลายสิบปีในการทำงาน และรู้ว่าเธอชอบทำงานบ้านมากกว่าทำงานใน
โรงงาน แม้ทุกวันนี้เธอไม่ได้มีสัญญาจ้างในการทำงานบ้านเหมือนเพื่อน ๆ
ในเครือข่ายฯ แต่งานบ้านที่เธอจัดการแบ่งเวลาการทำงานทำให้เธอมีอิสระได้

อยู่กับสามีและลูกชายในที่พักของเธอเอง นำไม่แน่ใจว่าบ้านปลายชีวิตจะได้กลับไปใช้ชีวิตที่บ้านเกิดเมืองพะอันอีกหรือไม่ เพราะเหตุการณ์บ้านเมืองยังไม่สงบ การสู้รบความขัดแย้งขยายตัวและเพิ่มความรุนแรง เธอยังมองไม่เห็นวสันตภาพจะเกิดขึ้นในเร็ววัน นำจึงรู้สึกว่าการอพยพ เป็นเสมือนบ้านของเธอในช่วงเวลานี้

บันทึกท้ายเล่ม

กระทรวงแรงงานได้ลงนามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ.๒๕๖๗) ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗ ให้นายจ้างซึ่งจ้างลูกจ้างตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไป ให้ทำงานเกี่ยวกับงานบ้านอันมิได้มีการประกอบธุรกิจรวมอยู่ด้วย ไม่ว่าลูกจ้างจะเป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยหรือไม่ก็ตาม ย่อมได้รับการคุ้มครอง งานที่ทำในบริเวณที่พักอาศัยของนายจ้าง งานที่ทำเพื่อครัวเรือนเดียวหรือหลายครัวเรือนอันมิได้มีการประกอบธุรกิจรวมอยู่ด้วย เช่น งานทำความสะอาดบ้าน งานซักผ้า งานเลี้ยงเด็กหรือดูแลผู้สูงอายุ งานดูแลสวนในบ้าน งานรักษาความปลอดภัย งานซ่อมบำรุง งานขับรถ งานทำอาหาร งานดูแลสัตว์เลี้ยง เป็นต้น

ลูกจ้างทำงานบ้านจะได้รับการคุ้มครองเหมือนลูกจ้างทำงานอื่น ๆ ที่มีชั่วโมงทำงาน ๘ ชั่วโมงต่อวัน และมีเวลาพัก ๑ ชั่วโมง มีวันลาพักผ่อนประจำปี มีวันลาคลอด ๙๘ วัน โดยได้รับค่าจ้าง ๔๕ วัน นายจ้างไม่สามารถบังคับให้ลูกจ้างหญิงที่ตั้งครรภ์ทำงานล่วงเวลาระหว่างสี่กั๊กถึงหกโมงเช้าได้ ไม่สามารถบอกเลิกจ้างเนื่องจากลูกจ้างหญิงตั้งครรภ์ และหากลูกจ้างทำงานบ้านมีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ลูกจ้างสามารถลาไปศึกษา ฝึกอบรมได้ โดยยังคงได้รับค่าจ้าง ๓๐ วัน

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕
(พ.ศ.๒๕๖๗)
คุ้มครองลูกจ้างทำงานบ้าน

MINISTRIAL
REGULATION
(SOUND BURMESE)

กฎกระทรวงฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2567) คุ้มครองลูกจ้างทำงานบ้าน

ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน 2567

ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ซึ่งใช้บังคับแก่นายจ้างซึ่งจ้างลูกจ้างทำงานบ้านอันมิได้มีการประกอบธุรกิจรวมอยู่ด้วย

สรุปสาระสำคัญ

การใช้แรงงานทั่วไป

- ห้ามเรียกรับหรือรับหลักประกันการทำงาน
- ให้ปฏิบัติต่อลูกจ้างชายและหญิงเท่าเทียม
- ห้ามล่วงเกินหรือคุกคามทางเพศ
- ให้บอกกล่าวล่วงหน้าก่อนเลิกจ้าง
- ลูกจ้างทำงาน 8 ชั่วโมงต่อวัน พักไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมง
- ลูกจ้างมีวันหยุดประจำปี 1 วันต่อสัปดาห์
- วันหยุดตามประเพณี 13 วันต่อปี รวมวันแรงงานแห่งชาติ
- มีวันหยุดพักผ่อนประจำปี 6 วัน
- ลาป่วยได้เท่าที่ป่วยจริง ได้รับค่าจ้างไม่เกินสี่ 30 วัน
- ลาภีจรรยาอันจำเป็นได้สี่ 3 วัน

กฎกระทรวง
ฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2567)
และคำชี้แจง

การใช้แรงงานหญิง

- ห้ามมิให้ลูกจ้างหญิงมีครรภ์ทำงานเวลา 22.00 - 06.00 น. ทำงานล่วงเวลา หรือทำงานในวันหยุด
- ลาคลอดบุตร 98 วัน ได้รับค่าจ้างไม่เกิน 45 วัน
- ห้ามเลิกจ้างเพราะเหตุมีครรภ์

การใช้แรงงานเด็ก

- ห้ามจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี
- ห้ามเรียกรับหรือรับหลักประกันจากลูกจ้างเด็ก
- ห้ามจ่ายค่าจ้างลูกจ้างเด็กให้แก่บุคคลอื่น
- แจ้งการจ้างและแจ้งสิ้นสุดการจ้าง
- ลาพักอบรมปีหนึ่งไม่เกิน 30 วัน โดยได้รับค่าจ้าง

การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุด

- กำหนดค่าจ้างลูกจ้างชายและหญิงเท่าเทียมกัน
- จ่ายค่าจ้างเป็นเงินตราไทย ณ สถานที่ทำงานของลูกจ้าง
- ให้จ่ายค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดตามประเพณี และวันหยุดพักผ่อนประจำปี
- ให้จ่ายค่าทำงานในวันหยุดไม่น้อยกว่า 1 เท่าของค่าจ้างในวันทำงาน
- นายจ้างเลิกจ้างให้จ่ายค่าจ้างสำหรับวันหยุดพักผ่อนประจำปีตามส่วน
- ให้จ่ายค่าจ้างให้ถูกต้องและตามกำหนด
- ห้ามหักค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุด
- ให้จ่ายค่าจ้างไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ
- สิทธิในการยื่นคำร้องต่อพนักงานตรวจแรงงาน

บทกำหนดโทษ

หากนายจ้างฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับหรือจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือปรับเป็นพินัย แล้วแต่กรณี

“แรงงานหญิงที่ต้องทำงานและพักอาศัย
อยู่ในบ้านของนายจ้าง ทำให้พวกเขา
ยากที่จะเข้าถึงการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการ
เหมือนแรงงานกลุ่มอื่น ๆ”

หลากหลายชีวิตลูกจ้างทำงานบ้าน
ผลิตและเผยแพร่โดย
มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ
หรือ โฮมเนต ประเทศไทย
HomeNet Thailand

วาดภาพประกอบโดย ประพันธ์ ศรีปัญญา

HomeNet Thailand

677/6 ซอยลาดพร้าว 5/1 ถนนลาดพร้าว
แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02 513 9242 โทรสาร 02 513 8959
E-mail : center@homenetthailand.org
www.homenetthailand.org

 มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ - [homenetthailand](https://www.facebook.com/homenetthailand)

 [Homenetthailand](https://twitter.com/Homenetthailand)